Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 233 (20. 201) • 1988 йил 11 октябрь • сешанба Баҳоси 3 тийин.

МАРРАГА ЕТГАНЛАР

● Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхоз давлатга пахта сотиш йиллик планини бажарди. Хўжалик деҳқонлари қабул пунктларига 1600 тоннадан ортиқ дурдона етказиб бердилар. Ҳар гектар майдондан олинган ҳосил 27 центнерни ташкил этди. Машина терими плани 116 процентга уддаланди. «Зангори кема»лар бункеридан ҳосилнинг 85 проценти тўкилди. Шу райондаги Свердлов номли колхозда 1400 тоннадан зиёд пахта тайёрланиб, йиллик марра эгалланди. Ҳосилнинг асосий қисми юқори сортга қабул қилинди.

ОБЛАСТДА БИРИНЧИ

Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз пахтакорлари Фарғона области хўжаликлари ичида биринчи бўлиб, йиллик пахта тайёрлаш плани бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Мавжуд 1575 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 33 центнер ўрнига 33,5 центнердан ҳосил йиғиб олиниб, давлатга 5240 тонна пахта топширилди.

Эришилган муваффақиятга М. Қўлдошев, М. Насриддинова, И. Отажонов, Й. Ҳакимов бошлиқ бригадаларнинг миришкорлари, айниқса, баракали ҳисса қўшишди. Бу бригадаларда ҳар гектар ердан 36-40 центнердан хирмон кўтарилди. Т. Номозов, Э. Қодиров, Қ. Мамадалиев каби механизаторлар мўл ва сифатли пахта териб, хирмонга барака киритдилар.

Колхозда кўпмингкилограммчилар ҳаракати кучайди. Қ. Зарипова оиласи билан кунига ўртача 650 килограммдан пахта терди. Бу оила уйган хирмон ҳозирга қадар 10 тоннадан ошиб кетди.

Колхозда терим суръати сусайгани йўқ. Хўжалик заршунослари ўз имкониятларини чамалаб чиқиб, давлатга қўшимча 1060 тонна пахта топширишга қарор қилдилар.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

● Боғот районидаги «Боғот» совхози меҳнаткашлари мавжуд 650 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил олиб, йиллик планни бажардилар. Қабул пунктларига 1900 тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилди. Қодир Оллоберганов, Машарип Ражабов, Яраш Нурматов, Сунnатилла Йўлдошев бошлиқ бригадаларнинг коллективлари ҳосилдорликни 45 центнерга етказишни мўлжаллашган. Совхоз миришкорлари она-Ватанга планга қўшимча равишда яна 500 тонна «оқ олтин» армуғон этиб, ҳосилдорликни 38 центнерга етказишга аҳд қилишди.

ТАБИАТ МУҲОФАЗАСИ — ҲАММАМИЗНИНГ ИШИМИЗ

Мусаффо ҳаво, муқаддас замин, зилол сув, манзарали жойлар. Бу ҳар биримизга хуш кайфият бағишлайди, ҳордиғимизни чиқаради, яйраб меҳнат қилишга ундайди. Биз ана шу табиий бойликни кўз қорачиғидай асрай оляпмизми! Экологик тарбиядан кўнглимиз тўляптими! Афсуски, йўқ!

«Биз социализмни юксак маданиятли ва ахлоқли тузум, деб биламиз. Бу тузум инсоният маънавий камолотининг энг яхши ютуқларини, унинг бой маънавий тажрибасини мерос қилиб олиб кўпайтирмоқда... — деб таъкидланди КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясида. — Юксак маданият тушунчаси жамиятнинг экология соҳасидаги маданиятини ҳам, одамлар турмуши ва ишлаб чиқариш фаолиятининг табиий шароитларига нисбатан эҳтиёткорлик билан оқилона муносабатда бўлишни, табиат бойликларини сақлаш ва кўпайтиришни ҳам ўз ичига олади». Шунинг учун ҳам конференция резолюцияларида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш; мамлакатдаги экология вазиятини яхшилаш юзасидан қабул қилинган программаларни сўзсиз бажариш жуда муҳим вазифа қилиб қўйилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Орол денгизи районида экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, Орол ҳавзасида сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳамда уларни муҳофаза қилишни кучайтириш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Партия ва ҳукуматимиз экология вазиятини ҳамда аҳоли сиҳат-саломатлигининг аҳволини тубдан яхшилаш, Орол денгизи атрофида яшовчи одамларнинг қулай меҳнат, турмуш ва маиший шароитларини таъминлаш, Орол денгизи ҳавзасида ишлаб чиқарувчи кучларни янада ривожлантириш жуда катта социал-сиёсий ва халқ хўжалиги аҳамиятига эга деб ҳисоблаб, бир қанча министрликлар ва идоралар зиммасига 1988—2000 йилларда табиий муҳитни соғломлаштириш, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Қизил Ўрда ва Тошовуз областларида аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш ва аҳолига медицина хизмати кўрсатиш даражасини ошириш, Орол денгизи ҳавзасидаги сув ресурсларини ниҳоятда тежаш, денгиз ва унинг атрофидаги территорияларнинг гидрологик режими ва экология вазиятини яхшилаш, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини тиклаш юзасидан туб чора-тадбирлар комплексини амалга ошириш вазифасини юклади.

Табиий муҳитни асраш тараққиётимизни белгилаб берадиган энг муҳим омиллардан биридир. Шундай экан, экология соҳасида қайта қуриш зарургина эмас, балки муқаррардир. «Новий мир» ва «Помир» журналлари, СССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети, Совет тинчликни ҳимоя қилиш комитети ташкил этган «Орол-88» экспедицияси аъзолари Орол муаммосининг сиёсий, социал-иқтисодий, экологик жиҳатларини ўргандилар, бу муаммони ҳал этиш йўлида хайрли ишга қўл урдилар.

Партия ва ҳукуматимиз сув ресурслари муаммосини табиатга, бинобарин инсонга ҳам авайлаб, инсонпарварлик билан муносабатда бўлиш йўлидан туриб ҳал этишга даъват этмоқда. Оролни сақлаб қолиш, унинг атрофидаги районларда вазиятни нормаллаштириш вазифасига худди ана шундай позициядан туриб муносабатда бўлинмоқда. Сувни тежовчи тадбирларнинг комплекс программаси белгиланган. Сув хўжалиги ташкилотлари қувватлари янги ерларни ўзлаштиришдан олиниб, ирригация тармоқларини реконструкциялашга, экинзорларни мелиорация жиҳатдан яхшилашга сафарбар этилмоқда.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш табиатдан оқилона фойдаланиш ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш муаммоларини биринчи ўринга чиқариб қўйди. Ҳозир бу муаммолар принципиал, чинакам партиявий иш бўлиб қолди. Бироқ ҳали бу ишда кўпгина камчиликлар бор. Бир қанча областларда аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш соҳасида нохуш аҳвол вужудга келди. Бугун ер ости сув манбаалари ёнида жойлашган баъзи корхоналар тозалаш иншоотлари йўқлиги сабабли оқава сувларни дарёларга, канал ва ариқларга оқизиб юбормоқдалар. Жумладан, ўтган йили очиқ сув ҳавзаларига оқизиб юборилган ифлос оқава сувлар ҳажми олдинги йилдагига нисбатан 54 процент кўпайган.

Атроф-муҳитнинг, ҳавонинг булғанишига қарши қатъий кураш олиб бориш зарур. Қишлоқ хўжалиги, рангли металлургия, энергетика, нефтни қайта ишлаш, нефть химияси, химия, пахта тозалаш ва бинокорлик матераллари саноати, транспорт атмосферани булғатиш манбааларидир. Аммо кўпгина корхоналар чанг тутиш ва газ тозалаш воситалари билан етарли таъминланмаган, қурилмалардан самарасиз фойдаланилмоқда. «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва фуранли бирикмалар химияси заводида ўтган икки йил ичида табиатни муҳофаза қилиш системаси қурилишига ажратилган давлат капитал маблағларининг атиги 85,3 проценти ўзлаштирилган. Бу йил ҳам аҳвол шундай.

Далаларга заҳарли дорилар сепишни қатъий таъқиқлаш керак. Ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини асраб-авайлаш, уларни кўпайтириш зарур. Ўрмонлар, боғларнинг нобуд бўлишига, топталишига йўл қўймаслик даркор.

Атмосфера ҳавоси янада мусаффо бўлиши зарур. Афсуски, кейинги пайтларда айрим шаҳарларда ҳавонинг турли газлар билан булғаниши кузатилмоқда. Ангрен, Андижон, Гулистон, Қўқон, Фарғона, Наманган шаҳарларидаги кўмир, мазут, газ билан ишлаётган корхоналар, автотранспорт бунинг асосий айбдори бўлаётир. Айрим шаҳарлардаги вазият эса зудлик билан чоралар кўришни тақозо этади. Бунинг учун партия ва совет органлари экология мусаффолигига алоҳида эътибор беришлари, нуқсонларга йўл қўяётган масъулиятсиз раҳбарларга нисбатан ўз вақтида чора кўришлари керак.

Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети олдида муҳим вазифалар турибди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мамлакатда табиатни муҳофаза этиш ишларини тубдан қайта қуриш ҳақида»ги қарорини бажариш юзасидан амалий иш қилиниши зарур. Ер ва унинг бойликларини, сув ресурсларини, атмосфера ҳавоси, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза этиш ва улардан оқилона фойдаланиш мақсадида иқтисодий, ҳуқуқий ва тарбиявий чоралар кўрилиши даркор.

Экологик билимларни, фан ва техника ютуқларини кенгроқ ва фаолроқ тарғиб қилиш даркор. Табиатга меҳр-муҳаббат турмуш тарзимизнинг ажралмас қисми бўлиши учун уни болаликдан тарбиялаш, экология муаммоларини мактаб ва олий ўқув юртларида батафсил ўқитилиши давримизнинг долзарб муаммоларидан энг муҳимидир.

Табиатни муҳофаза қилиш қайта қуришнинг принциплари билан йўғрилган. У реал иқтисодий омиллар, ошкоралик, демократия жараёни билан уйғунлашган ҳолда ишга солиниши, ўрнатилган тартибга қатъий риоя қилинмоғи лозим. Чунончи ҳар бир шаҳар ва қишлоқда, табиатнинг ҳар қандай бурчагида реал экологик вазият ҳақида жамоатчиликни хабардор қилиб туриш зарур. Бу ишда партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, кенг жамоатчилик яқиндан ёрдам беришлари керак.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Австрия Республикасининг Федерал канцлери Франц Враницкий Совет ҳукуматининг таклифига биноан 10 октябрь куни расмий визит билан Москвага келди.

Аэродромда Ф. Враницкий ва унинг рафиқасини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков рафиқаси билан, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ТЕРИМДА СУРЪАТ ВА СИФАТ БЎЛСИН!

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 10 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Хоразм	2,01	87,69	1,31	51,69
Тошкент	2,85	84,73	3,07	89,06
Қашқадарё	2,22	74,31	2,10	63,29
ҚҚАССР	2,72	68,41	2,81	66,74
Бухоро	3,40	66,41	3,21	49,91
Фарғона	2,24	65,08	1,23	30,51
Сурхондарё	2,27	64,35	2,73	76,86
Наманган	2,36	64,19	1,93	43,14
Сирдарё	3,47	62,95	3,82	71,21
Андижон	1,41	52,65	0,74	20,71
Самарқанд	2,83	42,14	2,85	33,70
Республика бўйича:	2,56	65,14	2,45	55,14
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	2,63	72,82	4,60	126,27
Наманган	2,40	71,72	—	—
Қашқадарё	2,94	59,79	4,78	81,98
Самарқанд	2,20	42,81	1,30	9,30
Бухоро	0,30	7,54	—	—
Республика бўйича:	2,58	65,29	4,51	105,75

ИПАК ПАХТА МЎЛ БЎЛАДИ

Ангор районидаги «Коммунизм» колхози ипак пахта етиштиришга ихтисослаштирилган. Хўжалик пахтакорлари бу йилги мавсумни катта тайёргарлик ва пухта ҳозирлик билан бошладилар. Дастлабки кунларданоқ юқори суръат таъминланди. Айни кунларда колхоз меҳнат аҳли ҳосил йиғим-теримида илғорлар сафида бормоқда. Мухбиримиз телефонда хўжалик правлениеси раиси, иқтисод фанлари кандидати Давлат ШАРОПОВ билан боғланиб, мавсум муваффақиятини таъминловчи омиллар ҳақида сўзлаб беришни сўради.

— Хўжалигимиз аъзолари бу йил давлатга 5200 тонна ипак пахта сотиш мажбуриятини олишган. Ана шу маррани эгаллаш учун, аввало, меҳнатни оқилона ташкил этишга катта эътибор бердик. Бригада, оила пудрати кенг жорий этилди. Чигит экишдан тортиб, то ҳосил пишиб етилгунича барча агротехник тадбирлар фақат юқори сифат билан адо этилди. Натижада, ҳамма пайкалларда мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдик.

Маълумки, ипак пахта оқ пахтага нисбатан кечроқ етилади. Шароитни ҳисобга олмасдан дефолиация эрта ўтказилса, анчагина ҳосилдан айрилиб қолиш мумкин. Шуни назарда тутиб, бу масалада ҳам деҳқонларга тўла эркинлик берилди.

Мавжуд 21 та терим машинасининг ҳаммасини ишга солдик. Терилаётган пахта салмоғи кескин ортди. Айни кунларда ҳар бир агрегат билан 4,5 — 5 тоннадан «оқ олтин» терилмоқда. Илғор механизаторлардан ака-ука Жўра ва Эргаш Халилов, Бўри Жумаев, Ражаббой Исмоиловлар бу кўрсаткични 8 — 10 тоннага етказишмоқда. Илғор механизаторлар ҳозиргача 60 — 90 тоннадан пахта теришга муваффақ бўлдилар.

Ҳолмурод Умбаров, Бобониёз Халилов, Жўра Нишонқулов, Тошбой Қўйлиев каби уста пахтакорлар бош бўлган бригадалар йиғим-теримда, айниқса, ибрат кўрсатишмоқда. Кунига йиллик планнинг 6 — 8 процентига етказиб қимматбаҳо хом ашё тайёрлаётган пешқадам бригадалар маррани эгаллаш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда.

Колхоз аъзолари пудрат асосида ишлашнинг афзаллигини тўла тушуниб олишган. Шу туфайли улар бор ҳосилни шаҳарлик кўмакчиларсиз теришга астойдил бел боғлашган. Чунки ёрдамчиларга кетадиган харажатлар пудратчилар даромади ҳисобига бўлишини улар яхши билишади. Ҳозир пайкалларда 1500 дан зиёд теримчи ишламоқда. Уларнинг ҳар бири хирмонга 50 — 70 килограммдан пахта тўкаётир. Зуҳра Раҳматова, Дилбар Рўзибоева, Манзура Тошниёзова, Зумрад Иброҳимова, Робия Нормуродова, Саодат Ҳатамова каби илғор теримчилар эса 100 — 120 килограммдан «оқ олтин» териб хирмонга барака киритишяпти.

Бу йил 1600 гектар ерда ингичка толали пахтанинг «98 — 83 И» навли ғўзасини ўстирганмиз. Ҳосилни қанчалик юқори сорт билан топширсак, даромадимиз ҳам шунча юқори бўлади. Масалан, биринчи сорт пахтанинг бир тоннаси 1390 сўм, иккинчи сортники 1100 сўм, учинчи сортники эса 900 сўм атрофида. Агар терилган хом ашёнинг намлиги, ифлослиги юқори бўлиб, сорти пасайса анчагина даромадни бой бериб қўйишимиз мумкин. Бунга йўл қўймаслик учун терим сифатига алоҳида эътибор берилмоқда. Илғорларни рағбатлантиришда фақат миқдор эмас, сифат ҳам ҳисобга олинмоқда.

Ўтган йили йиллик планимиз 97 процентда қолган бўлса-да, сифатли пахта топширганимиз туфайли тола олиш плани 115 процентга етди. Шу ҳисобдан 7,5 миллион сўм даромад олинди. Шунинг 2,9 миллион сўмини соф фойда ташкил этади. Бу йил пахтамиз мўл. Уни фақат юқори сорт билан топшириш ҳисобига 8 миллион сўмдан ортиқ даромад олишни кўзлаяпмиз.

Фурсатдан фойдаланиб, хўжалигимизда мева, сабзавот, узум, полиз маҳсулотлари тайёрлаш, қўйлардан қўзи, жун олиш йиллик, гўшт, сут тайёрлаш 9 ойлик планлари ортиғи билан бажарилганлигини айтиб ўтишни истардим. Эндиги гал — пахтакорларга. Улар ҳам йилни зафар билан якунлашларига шубҳа йўқ. Пахтазордаги меҳнат кўтаринкилиги шундан далолат бериб турибди.

Линияда «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири К. РИХСИЕВ навбатчилик қилди.

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВЛАРИ ЙИҒИЛИШИНИНГ РЕЗОЛЮЦИЯСИ

Ўзбекистон ССР партия, совет ва хўжалик органларининг КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Орол денгизи районида экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, Орол ҳавзасида сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳамда уларни муҳофаза қилишни кучайтириш чоралари тўғрисида»ги қарорини бажаришга доир вазифалари ҳақида

Партия-хўжалик активлари йиғилиши таъкидлайдики, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Орол денгизи районида экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, Орол ҳавзасида сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳамда уларни муҳофаза қилишни кучайтириш чоралари тўғрисида» қабул қилган қарори жуда катта сиёсий, иқтисодий ва социал аҳамиятга молик ҳужжат бўлиб, у партия ва давлат Орол бўйидаги экология ва санитария вазиятини соғломлаштириш, Ўрта Осиё регионы аҳолиси турмушининг социал-маиший шароитларини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилаётганлигининг янги далилидир.

КПСС Марказий Комитетининг ана шу ҳужжатда ўз ифодасини топган партия XXVII съезди, КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси қарорларини изчиллик билан амалга ошириш йўли республика меҳнаткашлари томонидан маъқулланмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда, бу йўл амалга оширилаётган ўзгаришлар муқаррарлигига, қайта қуриш вазифалари муваффақиятли бажарилишига меҳнаткашларнинг ишончини мустаҳкамламоқда.

Орол денгизи ҳавзасида кенг миқёсли сув хўжалиги ва мелиорация ишлари базасида суғорма деҳқончиликни ривожлантириш бу регионда пахта, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирадиган йирик агросаноат комплексларини вужудга келтиришга имкон берди, бундай маҳсулотлар етиштириш 1950 йилга нисбатан тўрт баравар кўпайди. Мирзачўл, Қарши, Сурхон, Шеробод даштларида, Марказий Фарғонада ва Амударёнинг қуйи оқимида ўзлаштирилган қўриқ ерларда миллионлаб одамлар яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар, юзлаб янги колхоз ва совхозлар, саноат корхоналари ва бошқа корхоналар ташкил этилди. Бу ерда пахтанинг тахминан учдан икки қисми, шолининг 80 процентдан кўпроғи, мева ва узумнинг учдан бир қисми, сабзавот ва полиз маҳсулотларининг ярми етиштирилмоқда. Натижада республикада аҳоли жон бошига даромад икки баравар кўпайди.

Шу билан бирга республика партия, совет ва хўжалик органлари Орол денгизи ҳавзасида сув ва ер ресурсларидан фойдаланишда, аҳолини сифатли ичимлик сув билан таъминлашда, шаҳарларда ва бошқа аҳоли пунктларида канализация ҳамда хўжалик-маиший ва ишлаб чиқариш оқоваларини тозалашнинг замонавий системаларини барпо этишда катта хатоларга йўл қўйдилар. Узоқ вақт давомида сув хўжалиги ишлари сифатсиз бажарилиб, тегишли ирригация ва мелиорация иншоотларисиз янги суғориладиган майдонларни фойдаланишга топширишга асосий эътибор бериб келинди.

Ана шу ерлардан фойдаланиш тадбирлари етарли ҳажмда амалга оширилмади, зовурларнинг, суғориш ҳамда коллектор-зовур шохобчаларини ремонт қилиш ва тозалашнинг устун даражадаги аҳамияти ҳисобга олинмади. Сувни тежаб сарфлаш ишлари етарли бўлмади, сувдан фойдаланиш лимитлари ҳамон бузилмоқда. Бу йил вегетация даврида Андижон, Тошкент, Фарғона ва Наманган областлари яна сув ресурсларининг жуда кўп миқдорда ортиқча сарфланишига йўл қўйдилар. Хўжаликларда сарф-харажат механизми амал қилаётган шароитда илғор агротехника усуллари, илмий жиҳатдан асосланган алмашлаб экиш, тупроқни муҳофаза қиладиган илғор тадбирлар ва сувни тежайдиган технологиялар ёмон жорий этилмоқда. Органик ўғитлардан фойдаланиш ҳамда минерал ўғитларни ишлатишдаги нуқсонларни бартараф этишга етарлича эътибор берилмаяпти. Прокуратура органлари табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларнинг ижроси устидан, табиатни муҳофаза қилиш органлари қонун бузилишларини ўз вақтида бартараф этиш, атроф-муҳитнинг ҳолатини реал равишда яхшилаш юзасидан ўз ваколатларидан тўла-тўкис фойдаланиши устидан изчил ва самарали назоратни тўла даражада таъминламаяптилар.

Сув ресурсларидан хўжасизларча фойдаланиш натижасида Амударё ва Сирдарёнинг Орол денгизига етиб келадиган суви кескин даражада камайди, денгиз сатҳи 13 метр пасайиб кетди, денгиз акваторияси майдони 1960 йилга нисбатан учдан бир баравар камайди. Агросаноат комплексида қишлоқ хўжалик экинлари асосий турлари, жумладан озиқ-овқат программаси билан бевосита боғлиқ экинлар ҳосилдорлигининг камайишидек ташвишли тенденция вужудга келди, чорвачиликнинг озуқа базаси анча орқада қолмоқда. Экология мувозанатининг бузилиши ўсимликлар ва ҳайвонларнинг бир қанча турлари йўқ бўлиб кетишига олиб келди.

Орол бўйича санитария-эпидемиология вазиятининг тобора ёмонлашаётганлиги алоҳида ташвиш туғдирмоқда. Аҳоли орасида турли касалликларга чалиниш, болалар ва оналар ўлими кўпаймоқда. Аҳоли саломатлигининг ёмонлашуви экология омиллари билан бир қаторда маҳаллий соғлиқни сақлаш ва коммунал хўжалиги органлари фаолиятидаги жиддий нуқсонлар билан боғлиқдир. Медицина муассасалари қониқарсиз аҳволда, касалхоналарда ўринлар, жиҳозлар, малакали врачлар етишмайди. Бутун аҳолини умумий диспансеризациядан ўтказиш ҳали ҳам тугалланганы йўқ. Шаҳарлар ва аҳоли пунктларининг кўпида марказлаштирилган сув таъминоти ва канализация системалари йўқ. Буларнинг ҳаммаси республика ҳамда мамлакат бошқа регионлари меҳнаткашлари, жамоатчилигининг ўринли ташвишига сабаб бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Қорақалпоғистон АССРни социал ва иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш мақсадида 1986 йил март ойида махсус қарор қабул қилган эдилар. Бироқ республиканинг кўпгина министрликлари ва идоралари интизомсизлик қилмоқдалар, белгиланган топшириқларни қониқарсиз бажармоқдалар. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети, Қурилиш давлат комитети, Уй-жой, коммунал хўжалиги министрлиги айниқса катта қолоқликка йўл қўймоқда. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ишларнинг боришини етарли даражада контрол қилмаяпти.

Республика партия-хўжалик активлари йиғилиши қуйидагиларни зарур деб ҳисоблайди:

1. Область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари агросаноат, сув хўжалиги ва бошқа органларнинг куч-ғайратларини сувдан фойдаланишнинг туб чораларини кўришга, Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм области социал-иқтисодий тараққиётининг етилган масалаларини изчиллик билан ҳал этишга сафарбар этсинлар. Сувни тежайдиган технологияларни жорий этиш ҳисобига ҳозирги беш йилликнинг охирига бориб, суғориладиган ҳар гектар ер ҳисобига сув сарфини камида 15 процент, 2000 йилга бориб 25 процент қисқартирилиши таъминлансин. Катта суғориш системалари қуриш ва Амударё, Сирдарё ҳавзалари базасида суғориладиган ерлар массивларини фойдаланишга топшириш 1991 йилдан бошлаб тўхтатилсин. Активлар йиғилиши таъкидлайдики, областлар, районлар, хўжаликларнинг келгусидаги тараққиёти сувга белгиланган лимитлар доирасида амалга оширилиши керак.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига республикада ва айниқса Қорақалпоғистон АССРда экология вазиятини тубдан яхшилаш юзасидан 1989—1990 йилларга ва XIII беш йилликка мўлжалланган тадбирларни икки ой ичида ишлаб чиқиш тавсия қилинсин. Қишлоқ хўжалигидаги янги иқтисодий муносабатлар, шунингдек Орол бўйида ерлар даштга айланиши жараёнининг олдини олиш ҳамда ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини тиклаш негизида ерлардан фойдаланиш сифатини яхшилаш, сув ресурсларини тежаш, сувни тежайдиган технологияларни ва деҳқончиликнинг илмий жиҳатдан асосланган системаларини жорий этиш юзасидан аниқ-равшан топшириқлар белгилаб қўйилсин. Зарур социал ва ишлаб чиқариш объектларини қуриш, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Қорақалпоғистон АССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мазкур масала юзасидан чиқарган қарори бажарилишини таъминлаш тадбирлари кўзда тутилсин.

3. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари 1991 йилга қадар мелиорация жиҳатидан айниқса яроқсиз ерларни янгилашни таъминлаш учун барча куч ва ресурсларни сафарбар этсинлар, бунда зовурлар чиқариш, ерларни обдон текислаш ҳамда хўжаликларнинг ички коллектор-зовур шахобчаларини тозалашга биринчи даражали эътибор берсинлар. Суғориладиган экинзорлардан фойдаланиш ишончлилигини ошириш ва бу ерларнинг ҳолатини яхшилаш мақсадида эксплуатация хизматларини техника билан қайта таъминлаш кучайтирилсин, область ва район ишлаб чиқариш ремонт-эксплуатация бирлашмаларини ташкил этиш ҳамда қишлоқ хўжалик органлари билан баҳамжиҳат ҳаракат қилиб, уларни 1991 йилдан бошлаб тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш тугаллансин.

4. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, САНИИРИ илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, республиканинг барча илмий ва лойиҳа-қидирув институтлари, Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети ҳамда уларнинг жойлардаги бўлинмалари бутун куч-ғайратларини Орол денгизи районида экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, тупроқ унумдорлигини ошириш, ер ости чучук сувлари янги манбаларини қидириб топиш тадбирлари комплексини ишлаб чиқишга сафарбар этсинлар. 1989 йилдан бошлаб Орол бўйида табиий муҳит ва иқлимнинг ҳолатида рўй берадиган ўзгаришларни чуқур ўрганиш ҳамда аҳолининг иш билан янада тўлиқ таъминланишини ва сув ресурслари тежалишини эътиборга олиб, республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш планларига тегишли таклифларни ўз вақтида тайёрлаш ташкил этилсин.

5. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Орол бўйидаги санитария-эпидемиология вазиятини соғломлаштиришни, у ерда яшовчи кишиларнинг соғлиғини сақлаш ва мустаҳкамлашни зўр сиёсий ва социал аҳамиятга молик вазифа, деб ҳисобласинлар. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва унинг жойлардаги органлари 1988—1989 йилларда аҳолини ёппасига диспансер кўригидан ўтказсинлар ва шошилинч медицина ёрдами хизматини яхшиласинлар. 1988 йилдан бошлаб аҳолига ичиш эҳтиёжлари учун сифатли сув етказиб берилиши устидан доимий назорат таъминлансин. Аҳолини гигиенага риоя этиш руҳида тарбиялаш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш соҳасидаги иш кучайтирилсин.

6. Прокуратура ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа органлар табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлар бузилиши, табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари бажарилмаслиги фактларига қарши кескин чоралар кўрсинлар. Қонунни бузиш ҳолларини бартараф этиш ва етказилган зарарни айбдорлар ҳисобидан ундириб олиш учун ўз ваколатларидан тўла фойдалансинлар. Ер ва сув ресурсларидан хўжасизларча ва исрофгарчилик билан фойдаланишнинг бирорта ҳам кўринишига нисбатан бефарқ қарамаслик керак.

* * *

Партия-хўжалик активлари йиғилиши республика партия ва совет органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, меҳнат коллективлари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорларига конкрет ишлар билан жавоб берадилар. Орол денгизи районидаги экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, одамларнинг турмуш даражасини ошириш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиладилар, деб ишонч билдиради.

• *Тўла хўжалик ҳисоби—экономикамиз истиқболи*

ЖАМИЯТНИ ДЕМОКРАТИЯЛАШ БИЛАН БИР ҚАТОРДА ТУБ ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ БУТУН ҚАЙТА ҚУРИШИМИЗНИНГ ПОЙДЕВОРИДИР

(XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси резолюциясидан).

Ўзбекистон ССРдаги кўплаб қурилиш-монтаж ташкилотлари хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини бошқариш усулида меҳнат қиляптилар. «Узагропромстрой» кооператив-агросаноат давлат бирлашмаси коллективлари орасида Хоразм областидаги 2-«Агропромстрой» бирлашмаси биринчи бўлиб хўжалик юритишнинг янги методида ишлашга ўтганди. Бир ярим йил ичида ишлаб чиқариш муносабатларида ўзгаришлар содир бўлди, кишиларнинг самарали фаолият кўрсатишларига шарт-шароитлар яратилди. Социал соҳадаги масалаларни ҳал этишга эътибор кучайди. Шунга қарамасдан хоразмлик бинокорлар экономикани қайта қуришда айрим қийинчиликларга ҳам дуч келяптилар, янгиликнинг ўзига равон йўл топиши осон кўчмаяпти.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси «Узагропромстрой»нинг экономика бўйича республика маркази билан биргаликда бирлашмада ўтказган давра суҳбатида янги иш усулларини жорий этишдаги ютуқ ва камчиликлар, муаммолар ҳақида қизғин баҳс бўлди. Унда бирлашма бошлиғи Б. Ёқубов, унинг экономика масалалари бўйича ўринбосари С. Матвеева, меҳнат ва иш ҳақи бўлими катта инженери К. Бобожонов, 301-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна комплекс бригадаси бошлиғи Ю. Машарипов, 297-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна бошлиғи А. Машарипов. 296-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна дурадгори С. Аминов ва бошқалар иштирок этишди.

МУСТАҚИЛЛИК ҲУҚУҚИ

Давра суҳбати

Таҳлил сабоғи

Б. Ёқубов: — Маълумки, бирлашма тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказилгани ишимизнинг пировард натижаларида, айниқса, пишиқпухта, сифатли иш бажарилаётганида яққол кўринмоқда. Умумий қурилиш ишларини амалга ошираётган тўқкизта хўжаликлараро механизациялашган кўчма колоннанинг барчаси рентабелликка эришиб, фойда олиб ишламоқдалар. Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор формалари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида таъкидлаб ўтилганидек, кишиларни ўз ишларига нисбатан талабчанлик ва масъулият билан ёндашишга, барча имкониятларни ишга солишга, текисчиликнинг ҳар қандай кўринишига муросасиз бўлишга даъват этади. Энг муҳими, хўжалик юритишнинг янги механизми, демократиялаш жараёнини кучайтиришга хизмат қилади. Ислоҳотга ўтишга тайёргарлик жараёнида зарар келтириб ишлаётган иккита қурилиш бўлинмасини тугатдик.

Бирлашмамиз биринчилардан бўлиб илғор усулга ўтиб ишлай бошлагани зиммамизга юксак масъулият юклади. Коллектив дастлабки ойларданоқ барча имкониятларни тўла ишга солишга ҳаракат қилди. Натижада 1987 йил пудрат ишлари, объектларни фойдаланишга топшириш планлари ошириб бажарилди. Аввалги йилга нисбатан 7 процент ўсишга эришдик. Фойда олиб ишлай бошладик. Лекин энг муҳим кўрсаткичларнинг бири — меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғини уддалай олмадик. Таҳлил этиш мобайнида йўл қўйилган камчилик негизини топдик. Область агросаноат комитети, буюртмачиларимиз янги хўжалик ҳисоби усулида ишлашга тайёр эмасликлари ҳам ишимизнинг белига тепди. 1987 йил учун пудрат ишлари топшириғи 1 июлгача аниқланмаганини нима билан изоҳлаш мумкин? Шундай бўлгач, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қурилишда хўжалик механизмини такомиллаштириш чоралари тўғрисидаги 1986 йил 14 августда қабул қилган қарорида таъкидланган икки йиллик узлуксиз план тузиш ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Хатолар такрорланмоқда

С. Матвеева: — Мен 1989 йил планини ишлаб чиқишда аввалги хатолар такрорланаётганини қўшимча қилмоқчи эдим. Июль ойида «Узагропромстрой»дан келаси йили бош пудрат бўйича 33 миллион 729 минг сўмлик иш бажаришимиз, аввалги йилга нисбатан 7,4 процент ўсишга эришишимиз лозимлиги бўйича план лойиҳасини олдик. Умумий иш ҳажми ўсиш кўрсаткичи бўйича берилаётган топшириққа эътирозимиз йўқ. Лекин келаси йили қуриладиган объектларимизнинг 40 проценти лойиҳа-смета ҳужжатларига эга эмас. Ахир, қоидага кўра бу ҳужжатларни 1 июлга қадар етказиб беришлари керак эди-ку. Демак келаси йили ҳам бизга область ва район ташкилотлари реал бўлмаган объектларни зўрлаб беришади, шекилли. Шундай бўлгач, қандай иқтисодий бошқарув ҳақида гапириш мумкин. Қачонгача илгариги хатолар такрорланади?

Б. Ёқубов: — Хўжаликни бошқаришнинг янги усулига ўтишга тараддуд кўраётганимизда ишимизга тўғаноқ бўлаётган камчиликларни аниқлаб олдик. Эндиликда бу нуқсонларни тугатиб бораётирмиз. Олға ҳаракат қилиш қаршиликсиз бўлмаяпти. Биз эришган ютуқлар бир ярим йил ичида янгича шароитда ишлаб тўплаган озми-кўпми тажрибаларимиз бундан ҳам салмоқли бўлиши мумкинмиди? Агар ортиқча асабийликка йўл қўйилмаганида буюртмачиларга, таъминотчиларга арзимас майда-чуйдани олиш учун ялиниб-ёлвормаганимизда, хўжасизлик, бюрократик тўсиқларга дуч келмаганимизда, албатта зафарларимиз залворлироқ, тажрибаларимиз янада салмоқли бўларди.

Шу йилнинг январь — июнь ойларида эришган кўрсаткичларимиз кўнгилли бўлди. Ниҳоят, меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириғини ошириб бажардик. Ярим йилда ҳар бир қурувчи ўртача 5286 сўмлик иш бажариб, бу борадаги планни 104,2 процент адо этдик. Бош пудрат ва ўз кучларимиз билан иш бажариш топшириғи ҳам муваффақиятли амалга оширилди. 1987 йилга нисбатан бош пудрат бўйича 1.910 минг сўмлик кўп иш адо этилди. Шу билан бирга, ишловчилар сонини 128 нафар қисқартирдик. Бунга меҳнат унумдорлигини ўстириш, иш вақтидан самарали фойдаланиш эвазига эришдик.

Оқилона иш юритиб

Ю. Машарипов: — Бирлашманинг ютуғида бизнинг ҳам ҳиссамиз бор. «Янгиобод» ва «Гулшан» совхозларида турар жойлар қурдик. Бошқа бир қатор объектлар ҳам барпо этилди. Ярим йилда 24,8 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардик. Бу, планда белгиланганидан 7 минг сўмлик кўп. Қурувчиларнинг ўртача ойлик маоши 250 сўмдан ортди.

Мендан кўпинча: «Бригада аъзоларини унумли ишлашга нима мажбур қилади, улар кўп пул топиш-у, шоншуҳратга шунчалар ишқивозми?», — деб сўрашади. Бошлиқларимиз моддий ва маънавий рағбатлантиришни қандай қилиб бир-бирига узвий боғлаш ҳақида бош қотираётганликлари бизга маълум. Сидқидилдан ишлайдиган қурувчилар фахрий ёрлиғ-у мақтовларга кўмилиб юришса ҳам ҳамёнлари бўш бўлган пайтларни биламан. Кўп пул ишлаганларни олғирлар, учарлар, деб атардик. Лекин бу ҳол узоқ давом этиши мумкин эмас эди. Бизнинг колоннамиз, кейинроқ бирлашмамиз коллектив пудратга ўтгач, ҳар ким қилган меҳнатига яраша тақдирланадиган бўлди. Меҳнат коллективи кенгаши қурувчиларнинг умумий ишга қўшган ҳиссасига қараб ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан рағбатлантиришни жорий этди.

Хўжалик ҳисоби асосида ишлаб, ўз-ўзимизни маблағ билан таъминлашга ўтганимиздан бери ҳақ-ҳуқуқимизни таниб, бурчимизни ҳам англай бошладик. Чек системаси жорий қилиниши ресурсларни тежаб ишлатишга бизни даъват этяпти. Чунки иқтисод қилинган материалларнинг 40 процентгача бўлган миқдорини мукофот тарзида оламиз.

К. Бобожонов: — Машариповнинг фикрига қўшимча қилиб чек системаси 296- ва 297-колонналаримизда ҳам муваффақиятли қўлланилаётганини айтиб ўтмоқчиман. Чек системасининг моҳияти хусусида ҳам тўхталсам. Маълумки, ҳар бир объектга лойиҳа-смета ҳужжатларига асосан ресурслар берилади. Объектни қураётган бригада материалдан қанча фойдаланса, чек дафтарчаси билан ҳисоб-китоб юритади. Харажатлар қатъий назорат қилиб борилади.

Чек системаси бригада бошлиғимиз айтганидек, ҳар бир кишидан материалларни ва бошқа ресурсларни тежаб-тергаб ишлатишга даъват этади. Агар лимитда белгиланганидан ортиқча маблағ сарфланса, бригадир маошининг 75 процентигача қисми чегириб қолиниши мумкин.

Умумий ишга ҳисса

К. Бобожонов: — Менимча, бригадирлар бундан кейин ҳам материалларни тежаб-тергаб ишлатишади. Хўжалик ҳисоби кишиларни тежамкор, меҳнатсевар, ўзи ва ўзгаларнинг иши учун масъулият руҳида тарбиялаётгани ҳақида жуда кўп мисол келтиришим мумкин. Шовотдаги 297-колоннанинг Ю. Қурёзов бошлиқ бригадаси бунга мисол бўлади. Хўжалик ҳисобидаги комплекс бригадаларимиз 22,5 минг квадрат-метр ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки баробар кўп турар жойларни қуриб, фойдаланишга топширдилар. Йиғма уйсозлик ҳажми уч марта ошиб, ҳозир 4000 квадратметрни ташкил этади. Бунга фан-техника ютуқларидан кенг кўламда фойдаланиш туфайли эришдик. Агар Қарши ва Нукусдаги заводлар керамзит билан яхшироқ таъминланганларида бу соҳада янада катта кўрсаткични қўлга киритардик.

Мактаблар қурилиши ҳам яхшиланди. 2663 ўринли, жумладан, Нариманов номли колхозда 1136 ўқувчига мўлжалланган мактаблар қуриб, фойдаланишга топширилди. Боғот ва Хива районларида ҳунар-техника билим юртлари барпо этилди.

С. Матвеева: — Хивадаги тухум етиштиришга ихтисослашган паррандачилик фабрикасини олти йилдан бери битказолмаяпмиз. Лойиҳа-смета ҳужжатлари вақтида берилмаганини, маблағ билан таъминлашдаги узилишлар, буюртмачи — «Узптицепром» бажарилган ишларга ўз вақтида ҳақ тўламагани каби бир қатор сабаблар оқибатида корхонанинг биринчи навбати 1987 йилда битказилмади. Бироқ бу йил ҳам объект қурилишининг техник ҳужжатлари тўла берилганича йўқ.

А. Машарипов: — Планлаштиришни қандай тартибга солиш керак? Менимча, бунинг учун «Узагропромстрой» ва маҳаллий ташкилотлар давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунга кўра иш юритишлари зарур, деб ҳисоблайман. Унда, жумладан, планлаштириш юқоридан пастга эмас, балки, аксинча, амалга оширилиши лозимлиги қайд қилинган. Биз реал, ўз имкониятларимизга мос планларга эга бўлиш чорасини кўришимиз зарур.

Коллективимиз ана шундай планга эга бўлгани учун ҳам қисқа вақтда колоқликдан қутилиб, бирлашмада илғор колонна, деган шарафли номга сазовор бўлди.

С. Аминов: — Планлаштириш бригада бўйича, ҳар бир қурувчининг имкониятига қараб белгиланаётгани бизни мамнун этяпти. Мен К. Қаландаров бошлиқ комплекс бригадада ишлайман. Кейинги пайтларда бригададошларим билан иқтисод ва тежамкорликка алоҳида аҳамият беряпмиз. Агар ҳисоб-китобни билмасак, хўжалик юритишни тубдан ислоҳ қилишга эришолмаймиз. Бунга ҳар биримиз ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак. Мен шу кунларда иш вақтидан унумли фойдаланиш эвазига ҳар сменада нормадаги 1,8 кубометр ўрнига 2,5 минг куб метрдан бетон ишларини бажаряпман.

Фонд-ку бор, хўш, кейин-чи?

А. Машарипов: — Иқтисодий рағбатлантиришсиз хўжалик ҳисобида ишловчи коллективлар бир маромда меҳнат қила олмайдилар. Ўз-ўзини бошқариш ва маблағ билан таъминлаш принциплари қарор топмайди. Аммо бу ҳақда жуда кам фикр юритамиз.

С. Матвеева: — Бирлашма ўтган ярим йилликда 1.600 минг сўм фойда олди. Унинг 600 минг сўми планга қўшимчадир. Албатта, моддий рағбатлантириш фонди ҳам ўсди. Ўз жамғармамиз ҳисобига ишлаб чиқариш базамизни такомиллаштиряпмиз, социал масалаларни ҳал этяпмиз. Урганчда ходимларимизга атаб 40 хонадонга мўлжалланган уй қуриляпти. Келаси йилги планимизда 140 ўринли болалар боғчаси, бошқа бир қатор социал объектлар қуриш кўзда тутилган.

Фондлардан фойдаланишда бизнинг мустақиллигимиз ва ўз-ўзимизни бошқариш бўйича ҳуқуқларимиз чегараланган. Ўзимиз учун қурадиган объектимизни ҳам юқоридан планлаштириб беришади. Шунинг учун баъзи объектларни қуришга маблағимиз, эҳтиёж бўлса ҳам пудрат ишлари планига киритолмаяпмиз. Ишлаб чиқаришдан олинаётган фойданинг 50 процентини «Узагропромстрой» ўзида қолдириб, уни кам қувватли, зарар келтириб ишлаётган коллективларга бўлиб беряпти. Тўла хўжалик ҳисобига ўтиб ишлаётган коллектив давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунда белгиланган ўзи ишлаб топган маблағдан фойдаланиш бўйича берилган мустақилликдан қачон баҳраманд бўлади?

РЕДАКЦИЯДАН: Давра суҳбати иштирокчиларининг сўзларига қараганда, ҳали область бирлашмасининг районлардаги бўлинмалари бошқаришнинг маъмурий-буйруқбозлик усулидан қутулмаганликлари оқибатида мустақиллик борасидаги ҳуқуқларидан тўла фойдалана олишмаяпти. Янги хўжалик механизми афзалликларидан манфаат кўришмаяпти. Бу эса эришилаётган ютуқларнинг янада самарали бўлишига тўғаноқ бўлмоқда. «Узагропромстрой», область агросаноат комитети, РАПОлар 2-«Хоразмоблагропромстрой» трестида тўла хўжалик ҳисоби ўзининг барча имкониятларини намойиш этишига яқиндан ёрдам беришлари зарур.

Суҳбатни И. АХМЕТОВ ва Ж. ХОЛҚОСИМОВ ёзиб олдилар.

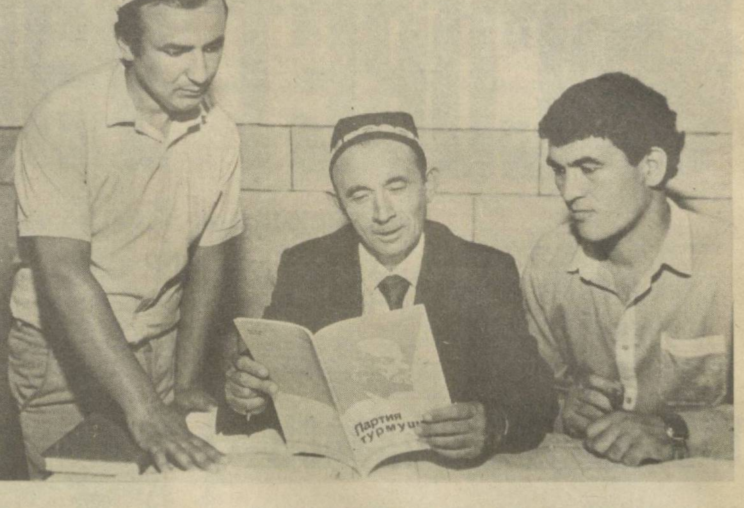

Пропагандистдан кишиларни сиёсий жиҳатдан етук фикр юритиш ва ҳаракат қила олиш, назарий билимларни амалда қўлланишга ўргатиш талаб қилинади. Изом Мўминов ана шундай фазилатларга эга. У Бухоро область Свердлов районидаги 4-ўқув ишлаб чиқариш комбинатининг ўқитувчиси. Айни пайтда Киров номли колхоздаги партия сиёсий мактабида марксизм-ленинизм асослари курси бўйича пропагандистлик ҳам қиляпти. У хўжаликда меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг илғор формаларини оммалаштиришнинг энг фаол тарғиботчиси ҳамдир.

Суратда: пропагандист И. Мўминов (ўртада) тингловчилардан И. Тўраев ва Н. Бўронов билан янги ўқув йилига тайёргарлик ҳақида суҳбатлашмоқда.

Ҳ. Қурбонов фотоси.

ТУПЛАМ ЧИҚАРИЛДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «Ҳаракат даври, амалий иш даври» тўпламини босиб чиқарди. Китобчага КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг 1988 йил 12-16 сентябрь кунлари Красноярск бўйлаб қилган сафари тўғрисидаги материаллар, унинг ўлка меҳнаткашлари намояндалари билан учрашувда сўзлаган нутқи киритилган.

Китобча «Красний пролетарий» босмахонасида нашр этилди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Гваделупа Коммунистик партиясининг раиси Ги Данент республика ҳаёти билан танишмоқда. У Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрди. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашди.

Ги Данент Бухорога сафар қилади. (ЎзТАГ).

• *Матбуот обзори*

Газета ташаббуси

Бир вақтлар Қибрай, Бойтиқўрғон, Чинобод далаларида ажойиб полизлар бўларди. Афсуски, сўнгги пайтларда Оржоникидзе районининг хўжаликларида қовун-тарвузлар экилмай қўйди. Колхоз ва совхозлар асосан боғдорчилик ва сабзавотчиликка ихтисослаштириб юборилди. Кимнингдир «Еримизда полиз экинлари яхши ўсмайди» деган гапи кейинчалик кўпчиликнинг онгига ўрнашиб қолди.

Оржоникидзе район **«Коммунизм тонги»** газетаси ходими С. Мирзаалиев газетанинг 1987 йил 25 июнь сонида ана шу муаммони кўтариб чиқди. Журналист 15-20 йил илгари далаларимизда ширин-шакар қовун-тарвузлар етиштириларди, бугунга келиб нега полизчилик билан шуғулланилмаяпти, деган масалани ўртага қўйди. Шундан сўнг газетага кўплаб хатлар кела бошлади. Кекса деҳқонлар, мутахассислар, оддий газетхонлар ўз мулоҳазаларини билдиришди. Мунозара кенг тус олди. Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институти Ўрта Осиё филиали олимлари районда полиз экинлари етиштириш мумкинлигини илмий асослаб беришди.

Газета кўтарган муаммо район агросаноат бирлашмасида муҳокама қилинди ва 1988 йил планига полиз маҳсулотлари етиштириш вазифаси ҳам киритилди. Шу тариқа район меҳнаткашлари «Октябрь», «Маданият» колхозлари, Оржоникидзе номли, «ВЛКСМ 60 йиллиги» совхозларида етиштирилган ширин-шакар қовун-тарвузлардан баҳраманд бўлдилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида ҳаракатдаги армия сафида 12 мингдан зиёд оржоникидзелик жангчи немис фашистларига қарши курашда иштирок этди. Улардан 8 минг нафари қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Бироқ уруш тугаганига 43 йил бўлганига қарамай, районда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ёдгорлик ўрнатилмаган. Бу хайрли иш маблағ йўқлиги туфайли рўёбга чиқмаяпти.

Район газетаси ёдгорлик қурилиши учун маблағ тўплаш мақсадида ҳисоб счети очиш масаласини газетхонлар муҳокамасига қўйди. «Коммунизм тонги» газетаси кубоги учун олиб борилаётган футбол мусобақаларининг финал ўйини пайтида стадионда лотерея ўйини ташкил этилди. Ундан тушган маблағнинг 3762 сўми ёдгорлик қурилиши счетига ўтказилди. Газета редакциясининг ушбу ибратли ташаббуси район партия комитети бюросида маъқулланиб, оммалаштирилди. Ҳозир кўплаб коллективлар, меҳнаткашлар ана шу маблағга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Ёдгорлик фондида бугунги кунгача 11 минг сўмдан ортиқ маблағ тўпланди.

Ошкоралик даври матбуот органлари ишини тубдан қайта қуриб, газетанинг омма билан алоқасини мустаҳкамлашнинг турли шакл ва усулларини излашни тақозо этмоқда. Бу ўринда «Коммунизм тонги» газетаси ходимлари замон талабини, давр руҳини тўғри англашаётганини эътироф этиш зарур. Редакция омма билан мулоқотнинг янги формаларини ахтармоқда. Ана шу изланишлардан бири улароқ, қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетлари қошида редакция қабулхоналари ташкил қилинганлигини айтиш мумкин. Қабул кунлари ҳақида газетада олдиндан эълон берилмоқда. Меҳнаткашлар газета ходимлари ўз ҳузурларига келганликларидан ниҳоятда мамнун бўлмоқдалар. Қабул пайтида улар ижтимоий, маданий-маиший ҳаётнинг энг долзарб муаммоларини тилга олишиб, уларни бартараф этишда ёрдам сўрашмоқда. Чунончи, Салор посёлка Совети ижроия комитетида бўлиб ўтган редакция қабул кунида қирққа яқин киши газетага ана шу талаб ва истаклар билан мурожаат этди. Меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари, улар асосида амалга оширилаётган тадбирлар район газетасида мунтазам ёритиляпти.

Газетанинг долзарб мавзудаги чиқишлари район партия комитети ва район ижроия комитети томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Шунингдек, райком газетанинг танқидий руҳи, мазмуни ва мундарижасини кенгайтириш борасида ҳам конкрет амалий ёрдам беряпти. Шу боисдан ҳам район газетасининг оммавийлиги, таъсирчанлиги, тарбиявий ва ташкилотчилик роли ошмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

ДЎСТЛИК БИЛАН КУЧЛИМИЗ

— Биз самимият, дўстлик, астойдиллик, ғамхўрлик учун чин қалбдан миннатдорчилик изҳор қиламиз, деди Сурхондарёда дам олаётган Афғонистоннинг Балх вилояти вакиллари группасининг раҳбари касаба союз ходими Абдул Жаббор.

Мозори Шариф ва Ҳайратон шаҳарларидан келган эллик киши икки ҳафта давомида «Сурхон» профилакториясида дам олди. Улар физиотерапевтика процедуралари курси, шунингдек пухта медицина текширувидан ўтдилар. Бу ишларни область марказининг малакали врачлари амалга оширдилар.

Дам олувчилар учун областнинг диққатга сазовор жойлари бўйлаб экскурсиялар уюштирилди. Сентябрь ойининг биринчи ярмида афғонистонликларнинг бошқа группаси «Хандиза» дам олиш уйида бўлди. Ёзда эса областнинг пионер лагерларида афғонистонлик икки юз бола дам олди.

Сурхондарё касаба союзлари область Совети билан Балх вилояти касаба союзлари кенгаши ўртасида тузилган бевосита оталиқ алоқалари тўғрисидаги шартнома шу тариқа бажарилмоқда.

(ЎзТАГ).

ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИ МЕҲМОНГА КЕЛДИ

Ўзбекистонга гастролга келган Киев шаҳар қўғирчоқ театрининг репертуари унча катта эмас. Лекин бутун бир эртаклар олами мужассам бўлган театр саҳнасида «Рус халқ эртаклари» асосида тайёрланган инсценировкани ҳам, чех ёзувчиси Л. Дворскийнинг «Сакраётган малика» асарини ҳам, Н. Осипованинг Грузия эртаклари асосида яратган «Бир ярим ҳовуч» пьесасини ҳам, Шарл Перронинг «Қизил шапкача» ҳақидаги эртагининг янги вариантини ҳам томоша қилиш мумкин. «Қизил шапкача» ҳақидаги бу пьесани С. Коган билан С. Ефремов ёзган.

Мазкур театр артистлари республикамизга илк бор ташриф буюришди. Улар фақат Тошкентда эмас, Янгийўл, Чирчиқ шаҳарларида, район марказларида ҳам ўз спектаклларини томошабинлар ҳукмига ҳавола қилишади.

Худди шу вақтда украин диёрининг ёш томошабинлари Тошкент қўғирчоқ театри коллективини қабул қиладилар.

(ЎзТАГ).

Малайзия ёзувчилари миллий кенгаши республика Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети билан Ўзбекистон ёзувчилари асарларини нашр этиш ҳақида шартнома тузди. Таржима қилиш учун танлаб олинган китоблар ичида Абдулла Орипов ва Рамз Бобожон, Туроб Тўла ва Эркин Воҳидовнинг шеърлари, Саид Аҳмад ва Сами Абдуқаҳҳорнинг пъесалари,

МАЛАЙЗИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

бошқа адиб ва шоирларнинг асарлари бор.

Ўзбекистонда эса Малайзиянинг энг машҳур ёзувчиларидан олти кишининг — Исмоил Хусайн ва Муҳаммад Аренавати, Анвар Ридвон ва Жиҳати Оббодий, Исмоил Аббос ва Ҳасан бин Муҳаммад Алининг китоблари нашр этилади. Малайзиялик меҳмонлар СССР Ёзувчилар союзининг таклифига биноан мамлакатимизга келишган ва улар Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон бўйлаб сафар қилишади.

— Бизни замонавий ўзбек адабиёти, айниқса поэзияси қизиқтириб қолди. Бу поэзия жуда инсонпарвар, чуқур фалсафий мазмунга эга, — деди делегация бошлиғи, Малайзия ёзувчилари миллий иттифоқининг раиси Исмоил Ҳусайн. — Мамлакатимиздаги асосий тилларга — Малайзия, хитой ва ҳинд тилларига таржима қилинадиган бу китоблар ўқувчиларимизни қизиқтиради, деб ўйлайман.

(ЎзТАГ).

Монголия цирки Навоийда

Монгол цирки артистлари манежда эмас, Навоий шаҳридаги «Суғдиёна» марказий стадионининг яшил майдонида томоша кўрсата бошладилар. «Биз — Монголия ёшлиги» деб атаган программада томошабинлар замонавий номерларнигина эмас, айни вақтда қадим замонларда ҳам машҳур бўлган чавандозлик санъатини, халқ кураши, камондан отиш санъатини ҳам томоша қиладилар.

Монголия цирки Совет Иттифоқида илк бир гастролга келди. Улар республикамизнинг бошқа шаҳарларида ҳам томошалар кўрсатишади.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ГАСТРОЛГА

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС мухбири Владимир Кикило хабар қилади:

«Сиз қаерга борманг, инсонлар ҳамма ерда ҳам инсонлигича қолади. Мен мамлакатингизга худди ана шу ҳис-туйғу билан жўнаб кетяпман», — дейди америкалик қўшиқчи ва композитор Питер Химмелмэн.

У бошқараётган рок-группа давлат концерт ташкилотининг таклифига биноан сешанба куни Совет Иттифоқига жўнаб кетди. Олти ҳафталик гастроллар октябрь ойида Тбилисида бошланади. Сўнгра америкалик ижрочилар ижоди билан Ереван, Боку, Тошкент, Душанбе аҳолиси танишади. Группанинг сафари 13 ноябрь куни Олма-ота шаҳрида ниҳоясига етади. Химмелмэн ва унинг ансамбли ҳар бир шаҳарда 6 тадан, жами 36 та концерт беради.

«Нима учун сизнинг мамлакатингизга боряпман, дейсизми? Менга сўнгги кунларда шу ҳақда тез-тез савол беришмоқда, деди Питер Москвага жўнаб кетиш олдидан суҳбатда. — Бу саволга шунчаки жавоб бериш мумкин эмас. Биринчидан, одамларга хос қизиқиш бўлса керак. Чунки Совет Иттифоқи мен учун доимо ер юзидаги энг узоқ жой бўлган. Сатурн ҳам узоқда жойлашган. Лекин, ҳар ҳолда Сатурнга боришдан қўрққан бўлардим».

Химмелмэн бундан 28 йил муқаддам Миннесота штатининг Миннеаполис шаҳри яқинида туғилган. Унинг музика қобилияти жуда эрта намоён бўлди. Питер олтинчи синфда акустик гитара ва саксофон чалишни ўрганди, қўшиқлар ёзди ва ўзининг рок-группасини ташкил этди. Эндигина ўз ижодини бошлаган музикачига Жими Хендрикс, «Битлз» ва «Криденс клиэруотер ривайвэл» ансамбллари жуда катта таъсир кўрсатди. Питер мактабда ўқиб юрган йилларида кўпинча машғулотларга келмас, бунинг ўрнига Миннеаполисга боришни, у ерда қора танли музикачилар группаси билан куйлар ижро этишни афзал кўрарди.

Питер мактабни тугатгач, маҳаллий телевизион станцияга ишга жойлашди. Бу ерда комедиялар сценарийларини ҳамда ёшлар учун телетомошалар рекламаларини ёзиб, пул топарди. Питернинг рок-группаси худди ана шу телевизион станцияда илк бор концерт берди. Рок-группа сценарийси Химмелмэннинг тахаллуси-Сассмен Лоуренс номи билан аталди.

Кейинги бир неча йил ўрта ғарб бўйлаб сон-саноқсиз гастроллар, клублар ва барлардаги концертлар билан ўтди. 1984 йил охирларида ижодий группа ўз кучини Нью-Йоркда ва Шимоли-Шарқий соҳилнинг бошқа маданий марказларида синаб кўришга аҳд қилди. Бир йилдан сўнг пайдо бўлган дастлабки «Сассмен Лоуренс»-«Поп-сити» қўшалоқ альбоми унга шуҳрат келтирди. Томошабинлар ансамблни тан олган эдилар. Шундан сўнг «Ота куни» ва «Жематрия» номи билан иккита альбом чиқарилди. Мамлакат бўйлаб сон-саноқсиз гастроллар бошланди.

Химмелмэн ва унинг ўртоқлари Жефф Виктор, Ал Воловитц ва Эндрю Кэммэннинг музика услуби қандай? «Бу услубни бир сўз билан таърифлаб бўлмайди, — дейди Питер. — У энг аввало турли услублардан, жумладан реггей, кантри, блюз услубларидан ташкил топган». Питернинг музикаси жуда оҳангдор, дейди менга «Билборд» журналининг музика танқидчиси Жими Бессмэн. «Мен уни ижро услуби жиҳатидан Брюс Спрингстин билан тенглаштирган бўлур эдим», — дея қўшимча қилди у.

«Мен учун энг муҳими — тингловчиларга бор ҳис-ҳаяжонимни етказишдир, — дейди қўшиқчи. — Совет тингловчилари билан учрашувда шунга эришаманми ёки йўқми, ҳозирча билмайман. Менинг музикамга улар қандай муносабатда бўлишаркин? Бу сафарнинг ҳаммаси мен учун жиддий имтиҳон бўлади. Лекин аудитория билан менинг ўртамда ҳақиқий, инсоний мулоқот бўлишига ишонаман. Мен одамларга кўрсата олишим мумкин бўлган ҳар қандай таъсир ижобий бўлишига ҳам ишонаман».

Питер Совет Иттифоқига сиёсий миссия билан жўнаб кетмаётганлигига очиқ-ойдин ишора қилади, лекин ўзини элчи сифатида ҳис қилаётганини яширмайди. «Совет кишилари менинг тимсолимда сиёсатчи ёки рекламани эмас, балки оддий бир инсонни кўрадилар, деб ишонаман». Бинобарин, у ўзининг СССРга сафарига, энг аввало Екатеринославль (ҳозирги Днепропетровск) шаҳрида туғилган бобосининг ватани ҳақида кўпроқ билиб олиш учун пайдо бўлган ажойиб имконият сифатида қарамоқда.

«Мен ўзимиз бўладиган ҳар бир шаҳар ҳақида озми-кўпми биламан, — дейди у. — Улар ҳақида у-бу нарсани ўқиганман. Тбилиси ва Тошкент тўғрисида бир неча бор эшитганман».

Питер буюк рус адабиётини жуда яхши билади. Бу адабиёт ўзининг юксак романтизми, руҳий кечинмаларга бойлиги, ҳаётни қандай бўлса шундайлигича тўла акс эттириши билан унга доимо қадрли ва қимматли бўлиб келган.

Химмелмэн ва унинг ҳамкасблари Совет Иттифоқида бўлишни орзу қилишарди. Кўпдан бери тинчлик бермаётган бу орзу сўнгги икки-уч йил ичида мамлакатимиз революцион ўзгартишлар даврига кирганида, ғарбда эса унга нисбатан қизиқиш бекиёс ортганида яна ҳам кучайди. Энди уларнинг орзуси рўёбга чиқмоқда. Питер ва унинг дўстлари ўзларининг бу орзулари ошкоралик сиёсати туфайли рўёбга чиққанлигига ишончлари комил.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми материаллари изидан

МУНОСАБАТ ВА ОҚИБАТ

Тошкент тухум ишлаб чиқариш бирлашмаси Оржоникидзе районига қарашли Тузель қишлоқ Совети территориясида жойлашган. Унинг областда тухум ва парранда гўшти етиштиришга қўшадиган ҳиссаси катта. Бирлашмада 55 та цех мавжудлиги, уларда қарийб 670 киши меҳнат қилаётганлиги назарда тутилса, коллектив зиммасига юксак масъулият юклатилгани маълум бўлади.

Корхона деярли ўн йил мобайнида зиммасидаги план ва мажбуриятларини бажаролмай келарди. Кейинги икки йил ичида у яхшиланиш сари юз бурди. **Сабаби:** кўпчилик ўз ишига муносабатини қайта қуришга киришди. **Натижа:** меҳнат интизоми анча мустаҳкамланди. Ташмачилар кескин камайди. Маҳсулот сифати ва таннархида олға силжиш сезилди. Жумладан, ўтган йили барча асосий кўрсаткичлар бўйича план ва мажбуриятлар ортиғи билан адо этилди.

СПРАВКА: тухум етиштириш плани 124,3 процент бажарилди. Давлатга 82 минг ўрнига салкам 99 минг дона тухум сотилди. Давлатга топширилган гўшт 972,7 тонна ёки бу соҳадаги план 154 процент адо этилди. Ҳар товуқ ҳисобига 229 донадан тухум олинди. Бу кўзда тутилганидан 39 дона кўп. Рентабеллик 35,4 процентни ташкил қилди. Фойда олиш плани 276 процентга уддаланди.

ШАРҲ: Юқоридаги фактлар бундан ҳам ортиқ ютуққа эришиш мумкинлигидан далолат беради. Аммо ҳозирча реал ютуқ сабаблари ҳақида: бунга энг аввало, ҳар ким ўз иш жойида хизмат вазифасига, бурчига виждонан ёндашгани, коллектив ўртасида танқид ва ўз-ўзини танқид, ошкоралик илдиз отаётгани, талабчанлик, ўзаро амалий ёрдам, социалистик мусобақанинг йўлга қўйилганини далил қилиб кўрсатиш мумкин. Ҳар ойда бир марта мусобақа пешқадамлари аниқланиб, улар шарафига байроқ кўтарилади. О. Шайназарова, В. Киося, К. Юсупова, Ш. Тошева, У. Алибоев сингари ишчилар бир неча марта ғолиблик қилдилар.

Бироқ ишдаги бурилиш суръатларини янада кенгайтириш мумкин эди. Чунки ҳар бош товуқ маҳсулдорлиги республикамиз ўртача кўрсаткичидан 39 дона кўп, холос. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумида таъкидланганидек, республика паррандачилик саноати хўжаликларида ҳар бир товуқдан олинаётган тухум йилига зўрға 200 тага етмоқда, бройлерларнинг бир кунлик семириши 14 граммни ташкил этмоқда. Бу мамлакатдаги бутун паррандачилик саноати жабҳасидагига нисбатан 41 дона кам тухум етиштирилаётганини ва бройлерлар 7,5 грамм оз семиртирилаётганини билдиради. Хўш, маҳсулдорликни оширишга нималар тўсқинлик қилмоқда?

Петр Умерович БАРСКИЙ — бирлашма бош директорининг қурилиш ишлари бўйича ўринбосари: — Пленумда республика қурувчиларининг озиқ-овқат комплекси олдида қарздор бўлиб қолаётганликлари ҳақида ташвиш билан гапирилди. Чунки ишлаб чиқаришни реконструкция қилмасдан, техник жиҳатдан қайта қуроллантирмасдан, ишчилар уй-жой шароитини яхшиламасдан туриб, қувватлардан тўла фойдаланиб бўлмайди. Мана, бир неча йилдирки, «Узптицепром» ва Ўзбекистон Давлат агросаноат комитети қурилиш ташкилотлари зиммаларидаги планларини уддалай олмай келадилар. Масалан, ўтган йил учун 2 миллион 802 минг сўмлик капитал маблағ, шундан 1 миллион 367 минг сўми ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ажратилган эди. Афсуски, ана шу маблағнинг ярмидан кўпроғигина ўзлаштирилди, холос. Жорий йил учун эса қурилиш ҳажми 688 минг сўм, капитал ремонтга мўлжалланган маблағ 365 минг сўмликни ташкил этади. Бу вазифанинг уддасидан чиқиш учун қурилиш ташкилотлари ой сайин юз минг сўмлик ҳажмида иш қилиши керак. Ҳозирги суръат бирлашма буюртмаси бажарилишидан далолат бермайди. Сабаби, асосий кучлар бизнинг объектларга ташланмаган, қурилиш материаллари етишмайди, меҳнат интизоми паст. Ишни жадаллаштириш мақсадида район партия, совет ташкилотларида, қурилиш трестларида ўтказилган муҳокамалар қоғоздан амалиётга кўчмаяпти.

ШАРҲ: Ҳақ гап. Бундан ташқари 1988 йил охиригача мактаб, клуб, маиший хизмат уйи, ошхона, водопровод, канализация, телефон тармоқлари ва бошқа уй-жойлар қурилиши ниҳоясига етиши керак. Агар қурилиш объектларидаги вазият шу ҳолатда давом этса, бу орзулар ҳам саробга айланиши мумкин. Чунки қурилишда мўлжалланган ишчи кучининг лаоқал ярмисидан ҳам фойдаланилмаяпти. Пудратчи қурилиш трестлари (В. Саркисов, Н. Хайруллин) аҳволни ўнглаб олиш учун таъсирчан чораларни кўриши, бошланғич партия ташкилотлари ва коммунистларнинг мададига таяниши зарур.

Булар масаланинг бир томони. Бирлашма ўз резерв ва имкониятларидан тўла фойдалана олмаётганини ҳам эътибордан қочирмаслик керак. Чунончи, озуқа, гўшт, тухум ўғирликларига ҳали барҳам берилмаган. Ташмачиларга кескин чоралар кўрилмаяпти. Ишга арақ ичиб келиш ҳоллари содир бўлди. Кейинги уч йил мобайнида шундай тартиббузарлардан ўнлаб киши аниқланди. Бир неча қоидабузарларга кескинроқ чора кўрилиши мумкин эди. Аслида эса «виговор», «қаттиқ виговор», кўрилган зарарни ундириб олиш ва маоши кам ишга ўтказиш каби чоралар билан кифояланилди, холос. Жумладан, шофер А. Ошенков, слесарь В. Татаренко, электрчи А. Степановларга иш пайтида бир неча марта маст ҳолатда ушлангани учун қаттиқ виговор эълон қилинган. Шофёрлардан У. Ўрозалиев ва Б. Қолдибоевга аралаш озуқани вагонлардан тушириш пайтида 117 килограмм маҳсулотни ўмарганлари учун бош директор буйруғи билан виговор берилган. Иссиқлик генератори ишчиларидан Н. Шамхалова, А. Гельвин, В. Рябиновлар масъулиятсизлиги оқибатида батарея цехи ертўласида ўт чиқиб, бирлашмага 4021 сўмлик зарар келтирилди. Бу зарар улардан ундириб олинди.

Бош директор А. Богрин билан айрим цехларни кўздан кечирдик. Реконструкцияга муҳтож 3-цехда аҳвол танг эди. Бу ерда паррандалар учун ҳам, ишловчилар учун ҳам етарли шароит мавжуд эмас. Юмушлар асосан қўлда бажарилмоқда. Санитария-гигиена қоидаларига риоя қилинмаган. Цехга кираверишда ўлик жўжалар ётибди. (Бош директор шу цех тўғрисида ёзмаслигимизни илтимос қилди). Озуқалар сочиб ташланган. Сабаби — қурилма-механизмлар эски — талабга жавоб бермайди.

Маҳсулотлар реализацияси ҳақида гап борганда, тайёр маҳсулотлар омбори мудири Р. Энверов шундай деди:

— Айниқса, ёз ойларида тухум сотишда кўп қийинчиликларга дуч келамиз. Планлаштириш ташкилотлари четдан тухум келтиришни тартибга сололмаяптилар. Натижада шу фаслда маҳсулотимиз бекор туриб қолмоқда. Тухум солинадиган қутилар масаласи анчадан бери ҳал қилинмайди.

— Харидорлар биринчи галда маҳсулот кўринишига, қадоқланишига, сифатига аҳамият беришади. Тайёрлаётган маҳсулотларимизнинг ҳаммасини ҳам талаб даражасида, деб бўлмайди. Махсус совутиш қурилмалари эскирганлиги сабабли парранда гўштларини сақлашда юқори сифатга эришиб бўлмаяпти, — гапга қўшилади бош экономист В. Тен.

— Бирлашма маҳсулоти чет элдан келадиган маҳсулот билан солиштириладиган бўлса, бизники қадоқланиш ва ташқи кўриниши билан фарқ қилади, — суҳбатни давом эттирди бош директор А. Богрин. — Улар ўз маҳсулотларини целлофан пакетларга чиройли қилиб ўрайдилар. Рекламация яхши йўлга қўйилган. Лекин таъми жиҳатидан бизнинг маҳсулот уларникидан қолишмайди.

ШАРҲ: Пировард натижа — ишга муносабатга бевосита боғлиқ. Агар шу йилнинг кейинги 8 ойлик меҳнат якунлари таҳлил қилинадиган бўлса, коллектив аҳлининг ишга, бурчига муносабати ойдинлашади. Тухум ишлаб чиқариш ва давлатга сотиш плани 114 процентдан ошириб адо этилди. Гўшт тайёрлаш топшириғи ҳам шунча фойиз бажарилди. Фойда олиш, рентабеллик, таннарх каби кўрсаткичларда ҳам силжиш бор.

Бироқ мазкур ютуқлар билан чекланиш бирлашма раҳбариятининг туб мақсади эмас. Янаги йилдан тўла хўжалик ҳисобига ўтадиган паррандабоқарлар бундан ҳам кўпроқ натижа учун курашишга аҳд қилганлар. Аммо бунинг учун юқорида баён қилинган шарт-шароитлар яратиб берилиши лозим. Бу ҳақда «Узптицепром», Тошкент область агросаноат комитети ва унинг қурилиш ташкилотлари жиддий ўйлаб кўришлари керак. Шундагина пленум ўртага қўйган қатор муаммолар ижобий ҳал этилиши мумкин.

М. ХУДОЙБЕРДИЕВА,
А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

СУРЪАТ ОШИБ БОРМОҚДА

Терим мавсумига олдиндан пухта тайёргарлик кўрган, агрегатларни ўз вақтида созлаб қўйган Янгийўл шаҳридаги «Октябрь» колхозида кунлик пахта тайёрлаш суръати тобора ошиб бормоқда. Бу ерда терилган пахтага ҳақ тўлашнинг янги системаси ишлаб чиқилди. Моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг тўғри йўлга қўйилганлиги йиғим-терим ишларини уюшқоқлик билан ташкил этишга имконият яратди.

Хўжаликда машина теримига эътибор кучайтирилди. Механик-ҳайдовчилар ўртасидаги мусобақада Муроталн Имомалиев пешқадамликни қўлдан бермай келаётир. У ўз агрегати бункеридан кунига 8—9 тоннадан дурдона ағдармоқда. Илғор дала гвардиячисининг нияти — бу йилги мавсумда «зангори кема» бункеридан 200 тонна хом ашё бўшатиш. Юқоридаги суратда: Мусобақа пешқадами М. Имомалиев.

Моҳир кўпмингкилограммчи Дилором Марҳаевани Жиззах шаҳридаги Энгельс номли совхознинг тўртинчи бўлимида кўпчилик танийди. У 13-бригаданинг чевар теримчиларидан бири. Комсомол аъзоси Д. Марҳаева айни кунларда 90—100 килограммдан «оқ олтин» териб, кўпчиликка ибрат бўлаётир.

Пастдаги суратда: чевар теримчи Д. Марҳаева.

А. ТЎРАЕВ,
У. ҚЎШВОҚОВ фотолари.

МАКТУБЛАРНИ ЎҚИБ

МЕҲНАТ ЮТУҚЛАРИ МАДҲИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 71 йиллик байрами шарафига завод ва фабрикалар, қурилиш ташкилотларида меҳнат беллашуви қизғин авж олмоқда. Жамоатчи мухбирларимиз, газетхонлардан келаётган хат ва хабарларда ана шу юксак кўтаринкилик, меҳнат шижоати ҳусусида ҳикоя қилинган.

Марғилонлик қаламкаш **Абдулҳай ҚУТБИДДИНОВ** Халқлар дўстлиги орденли СССР 60 йиллиги номли «Атлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективининг байрам шарафига бошланган меҳнат вахтасида Қобилжон Мирдадаев бошлиқ бригада юксак натижага эришаётганини ёзган. Бригада ўтган ой планини 127 процент бажарган. Хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланиб, 146,1 килограмм пилла иқтисод қилинди.

Наманганлик **А. АБДУҒАНИЕВ** Учқўрғон район ремонт-механика заводида 7 ноябрь шарафига социалистик мусобақа авж олаётганлиги, поплик **К. ЖЎРАЕВ** районда жойлашган 2-механизациялашган кўчма колонна бинокорлари эришаётган ютуқлар тўғрисида хабар йўллашган.

— Қашқадарёдаги Яккабоғ пахта тозалаш заводининг Шамсиддин Баҳриддинов бошлиқ бригадаси ишчилари янги ҳосилни сифатли қайта ишлашда корхонада ибрат кўрсатяпти, — деб ёзади яккабоғлик **Жўра БОБОЕВ**. Жамоатчи мухбир **Х. ТОЖИМАТОВ** эса Дўстлик пахта тозалаш заводида тола сифатини яхшилаш борасида бир қатор реконструкция ишлари амалга оширилгани ҳақида хушхабар йўллаган.

В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси фрезерчиси **С. ЧИНАЕВ**, жамоатчи мухбирлардан фарғоналик **Т. ҲАМИДОВ**, тошкентлик **И. ЛЮБОВСКИЙЛАР** ҳам саноат корхоналарининг коллективлари Улуғ Октябрь байрами шарафига кўтаринки руҳда меҳнат қилаётганликлари ҳақида маълум қилишган.

ЖАРРОҲЛАР АНЖУМАНИ

Бугун Тошкентда жарроҳ олимларнинг IV Бутуниттифоқ симпозиуми ўз ишини бошлайди

Симпозиумнинг Тошкентда ўтказилиши бежиз эмас. Бу республикамиз жарроҳларининг халқ соғлиғини сақлаш, турли хасталиклар билан оғриган беморларга ўз вақтида, юксак савияда тиббий ёрдам кўрсатиш, жарроҳлик операцияларини янги, замонавий асбоб-ускуналар ёрдамида амалга ошириш борасида эришаётган ютуқларини тан олиш демакдир.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда, хусусан, бизнинг регионда жигар циррози хасталиги билан оғриган беморлар сони кўпайиб бормоқда. Бу дард одатда сариқ касали билан оғриган кишиларда парҳезни бузиш натижасида ёки спиртли ичимликларга ружу қўйиш, ғўза дефолиантлари ва бошқа химикатлар билан заҳарланган озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш оқибатида келиб чиқади. Касаллик натижасида жигарда безсимон тўқима ўрнини бойлам тўқима босиб, жигар ўз вазифасини ўташ қобилиятини йўқота бошлайди. Жигарда нормал қон алмашинуви бузилиши туфайли вена томири — порта томирда босим ортиб, портал гипертензияга олиб келади. Бу жигар циррозининг асосий асоратидир. Шу жумладан қизилўнгач томирларида босим ортиши натижасида уларнинг кенгайиши, улардан қон кетиши, талоқ кенгайиши, қорин бўшлиғида зардоб йиғилиши — асцит вужудга келиши мумкин. Анжуман кун тартибидан кенг ўрин олган мавзу шу асоратларни хирургик йўллар билан даволаш муаммоларидир.

Қорин бўшлиғида зардоб-асцитик суюқликнинг йиғилиши хасталиги жигар циррози ва портал гипертензиянинг характерли, оғир асоратларидандир. Бу хасталикни даволашнинг энг перспектив ва замонавий йўналишларидан бири асцитик суюқликни тўғри томирлар орқали қонга қўшиб юборишдир. Суюқлик фильтрланиб, буйраклар орқали организмдан чиқариб юборилади. Операция натижасида асцитик суюқликдаги организмга фойдали бўлган оқсиллар, электролитлар ва бошқа моддалар сақланиб қолиши ҳам мақсадга мувофиқдир. Мазкур операция мамлакатимизда фақат Москва, Киев ва Тошкентдагина қўлланилмоқда. Бунинг учун махсус клапани бор мосламанинг трубкаси беморнинг қорин бўшлиғига ўрнатилса, иккинчи трубканинг учи вена томирлари орқали тўғри юраккача ўтказилади. Клапан асцитик суюқликнинг бир томонлама ҳаракатига имкон беради. Натижада икки-уч кун ичида қорин бўшлиғидаги бор суюқлик қонга ўтказилиб, асцит бартараф этилади. Уч йил мобайнида филиалда қўлланилаётган бу операция яхши натижалар бермоқда. Шу асоратнинг келиб чиқиш сабаблари, олдини олиш йўллари, ўз вақтида хирургик йўл билан даволаш масалалари кескин мунозаралар давомида симпозиумда аниқлаб олинади, шу соҳада тадбирий чоралар белгиланади.

Жигар циррозининг яна бир асорати—портал гипертензия натижасида талоқнинг кенгайиши масаласидир. Талоқ кенгайганда уни олиб ташлаш лозимми ёки сақлаб қолиб, касалликни хирургик воситалар билан даволаш керакми? Ҳозир бу савол жарроҳлик илмининг жумбоқларидан биридир. Бугунги кунда жигар циррози хирургиясида янги йўналишлардан бири — операциясиз, қон томирлар орқали талоқ артериясига металлдан қилинган спирал ўрнатиш қўлланилмоқда. Бунинг натижасида талоққа келаётган қон миқдори камайтирилиб органнинг кенгайиши тўхтатилади. Шу сингари томирлар орқали яъни эндоваскуляр йўл билан «кичик» операциялар қилиш ҳозирги кунда филиалимизда кенг кўламда қўлланилмоқда.

Дарвоқе, филиалимиз замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланганлиги, хирургик операцияларнинг ҳажми, кўлами, сифати ва натижалари, илмий тадқиқотларнинг чуқурлиги билан наинки Умумиттифоқ, балки дунё стандартларидан ҳам қолишмайди. Жумладан, эндиликда бу ерда талоқ томирлари билан бирга жигар артериал томирига ҳам эндоваскуляр йўл билан спирал — эмбол ўрнатилмоқда. Бунинг натижасида жигарга келаётган артериал қон ҳажми камайтирилиб вена томиридан ўтадиган қон ҳажми кўпайтирилмоқда. Бу ўз вақтида портал вена ҳавзасида босимни камайтиришга олиб келади. Шу билан қорин бўшлиғида зардоб йиғилиши ва қизилўнгач томирлари кенгайишининг олдини олиш ва даволаш мумкин. Қизилўнгач томирларининг кенгайиши ва улардан қон кетиши симпозиумда кўриладиган масалаларнинг энг асосийларидан биридир. Маълумки, талоқ ва буйрак вена томирларини бир-бирига улаш (анастомоз) ва у орқали портал вена ҳавзасидаги қонни буйрак ҳавзасига ўтказиш, портал системадаги босимни кескин камайтириш имконини беради. Аммо бу кенг ҳажмли операция бўлиб, уни беморлар қон кетиш натижасида оғир аҳволга тушган вақтида қўллаш имконияти бўлмаслиги мумкин. Бунда қизилўнгач томирларидан қон кетиши каби асоратларни нохирургик йўллар билан даволаш мақсадга мувофиқдир.

Касалликни даволашдан кўра олдини олиш осонроқ. Бинобарин, санитария-профилактика ишларини амалга ошириш, аҳолининг санитария маданияти савиясини юксалтириш, ичкиликбозликнинг олдини олиш каби чора-тадбирлар юқорида айтиб ўтилган касалликлар ва уларнинг асоратларини кескин камайтириш омилларидир. Жигар циррози ва портал гипертензия муаммоларига бағишланган симпозиум, шубҳасиз, совет медицинасининг янада ривожланишида, бу касалликлар ва уларнинг асоратларини кескин камайтиришда муҳим аҳамиятга эга бўлади.

В. ВОҲИДОВ,
СССР Медицина фанлари академиясининг Бутуниттифоқ хирургик илмий маркази Тошкент филиали директори.

Ҳ. ОҚИЛОВ,
шу филиал илмий ходими.

• Қишга тайёрмисиз?

ҚОҒОЗДА ЯХШИ, АМАЛДА-ЧИ?

Наманган шаҳрига қарашли коммунал уйларнинг учдан икки қисми, аниқроғи мавжуд 15 минг 647 квартиранинг 10 минг 290 таси Совет районида жойлашган. Уларнинг носозлиги тўғрисида юқори партия, совет, хўжалик органларига тушаётган шикоятларнинг бешдан бири ана шу район аҳолисидан. Шу сабабли микрорайонлардаги айрим уйларнинг ҳолати билан танишдик.

1-микрорайондаги 28-уй ёнида 5-6 киши гурунглашиб турган экан. Мақсадимизни айтишимиз билан ёппасига шикоят қила бошлашди. Масалан, Улуғ Ватан уруши ветерани А. Ҳамроев шундай деди:

— Томдан чакка ўтади. Қишда хоналар бирор ҳафта ҳам исимайди. Қалин кийим билан ётишга мажбурмиз. Айниқса, болаларга қийин бўляпти. Бу тўғрида ЖЭКга мурожаат қилавериб тинкамиз қуриди. Ниҳоят шу йил ёзда ремонт қилишга ваъда беришувди. Куз келдию, аммо ҳануз ремонтчилардан дарак йўқ.

Бу уйда истиқомат қилаётган Т. Бедерена, М. Мустафина, С. Мордвинов ва бошқалар ҳам уйнинг аҳволи тўғрисида ранжиб гапиришди.

35-уйда бундан ҳам ачинарли аҳволга дуч келдик. 42, 44-квартира эгалари Н. Патрина, З. Кабановаларнинг таъкидлашича, сўнгги тўрт йилдан бери уй иситилмайди. Иссиқ сув у ёқда турсин, совуқ сув ҳам соатли график бўйича берилади. Кўп ҳолларда мутлақо сув бўлмайди. Шунга қарамасдан иссиқ, совуқ сув, хоналарнинг гўё иситилгани учун ҳақ олишаверади. Шунинг учун қишда газ плиталарини ёқиб қўйишга мажбур бўлишади.

1-уйнинг 5-квартирасида яшовчи З. Шенкованинг айтишича, бир неча йиллик югур-югурдан кейин хоналардаги ишдан чиққан батареяларни алмаштириш бошланди. Уларни олиб ташлаганига уч ойдан ошди. Бироқ батареяларни ўз ўрнига қўйишга ҳеч ким киришмаяпти.

Совет районидаги уйларнинг иситилмаслиги ва иссиқ сув бўлмаслигининг асосий сабаби шойи ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли қозонхонанинг ночорлигидир. Унинг иш бошлаганига 18 йилдан ошди. Аслида бу қозонхона бирлашма учун қурилган бўлиб, микрорайонларнинг бу қадар кўпайиб кетишига мўлжалланмаган. Боз устига иссиқ сув узатувчи магистралларда 15 йилга эмас, 10 йилга чидайдиган қувурлар ётқизилган. Улар мутлақо чириб бўлган. Сув ҳайдалди, дегунча қувурлар чок-чокидан сўкилиб кетяпти. Оқибатда улар ойлаб ишламай туради.

Хўш, Совет районидаги танг аҳволни тузатиш режаси борми? Ёки аҳвол шу тарзда давом этаверадими? Бу саволга шаҳар раҳбарлари янги йилгача районидаги ҳамма ишлар яхшиланиб кетади, чунки «Дўстлик» қозонхонаси ишга тушади, деб жавоб беришади. Аслида-чи? Қозонхона қурилишидаги аҳвол чатоқ.

1985 йилда бу объект қурилиши қатор нуқсонлар билан бошланди. У материал билан таъминланмагани учун дастлабки йилдаёқ бир неча ўн минг сўмлик иш бажарилмай қолди. Кейинги йилларда ҳам шундай бўлди. Буюртмачи «Облтеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси, 10-қурилиш тресги 1-қурилиш-монтаж бошқармаси раҳбарларининг жиҳозларга буюртмаларни ўз вақтида бермаганлиги оқибатида қозонлар монтажи кечикмоқда. Эндигина уларнинг биттаси монтаж қилинди. У ҳам охирига етказилмаган.

Шаҳар раҳбарлари қозонхонада ҳар ойда икки мартадан оператив мажлис ўтказишяпти. Сентябрь ойининг бошидаги шундай мажлисда пудратчи ташкилотларга юмушларни бажариш бўйича қўшимча топшириқлар берилган. Унда «Узкоммунтеплоэнерго» вакили Қ. Тоировга 20 сентябргача иккинчи қозонни, сув ҳайдайдиган насосларни, 18 та автомат контрол-ўлчов асбобларини, республика давлат таъминоти вакили А. Першинга сувни кимёвий тозалайдиган тўртта ҳар хил насосни, «Минмонтажспецстрой» бошлиғи ўринбосари В. Цускаровга баландлиги 60 метр, диаметри 3 метрли иккита мўрини қуриш, «Узэлектромонтаж» участка бошлиғи В. Шароповга юқори вольтли электр энергияси линиясини тортиш, жиҳозларни монтажлаш топширилган. Аммо октябрь ойи бошланганига қарамасдан бу ишларнинг бирортаси ҳам бажарилмади. Қурувчилар қозон ўрнатишни тезлаштириш учун уни ташқарида монтаж қилиб, сўнгра ўз жойига олиб киришни мўлжаллашяпти. Бунинг учун бус-бутун бинонинг бир томони бузиб ташланди.

Хуллас, ваъдаларнинг палағдалиги учун тўққиз ойда 250 минг сўмлик иш бажарилмай қолди. Агар биринчи қозон олти ойда ўрнатилгани, у ҳали созлаб бўлинмаганлиги назарда тутилса, қолган уч ойда ҳали келтирилмаган 2 қозон қачон тикланиши мумкин?

Шаҳар уй-жой хўжалиги бошқармаси бошлиғи Ш. Нурматовнинг маълумоти бўйича, иссиқлик трассаси ремонт ишларининг 80 фоизи бажарилган. Бироқ ҳақиқий аҳвол бундай эмас. Масалан, Навоий кўчасидаги 30-, 36-, 40-, 43-уйларни ремонт қилиш учун 1983 йилдан бери лойиҳа ҳужжатлари тайёрланмаяпти. Шу кўчадаги айрим уйларнинг ремонти эса уч йилга мўлжалланган. 37-уйни ўтган йили санитария техникаси жиҳозлари, бу йил иситиш системаси ремонт қилинди. Қурилиш ишларини бажариш келгуси йилга мўлжалланган. «Узгипроремжилпроект» институти Наманган область бўлими лойиҳа ишларини ўз вақтида бажармаяпти.

Фойдаланишга топширилаётган уйлар тезда ремонтталаб бўлиб қолмоқда. Жумладан, «Чаманзор» массивидаги уйларнинг топширилганига ҳали икки йил бўлгани йўқ. Уйсозлик комбинати қурган бу уйларнинг 8 таси томидан чакка ўтмоқда. Уларни ремонт қилишни уй-жой бошқармаси ўз зиммасига олган. Аммо рубероиднинг йўқлиги учун бу ишга киришилмаяпти.

Маълумотларга қараганда, шаҳардаги 26 та қозонхонанинг 20 таси мавсумга тахт. Дўстлик проспекти атрофидаги уйларни иситувчи қозонхона ремонтдан чиққан. Лекин унинг иссиқлик сув узатувчи магистрали бир неча йилдан бери ўралмаяпти. Борди-ю, кун қаттиқ совиб кетса, иссиқлик исроф бўлиши мумкин.

Юқоридаги мисоллар шаҳар уй-жой бошқармаси, қозонхона қурилиши, «Облтеплокоммунэнерго», қолаверса, шаҳар раҳбарлари эскича услубда иш юритаётганидан далолат беради.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Ташвишли сигнал

Бўлса бўлар, бўлмаса...

«Оқ олтин» районидаги «Партия XXIII съезди» совхозидан тайёрлов пунктига ҳар куни графикда кўзда тутилганидан 20 тонна кам уруғлик пахта келмоқда. Эҳтимол, график пухта тузилмаган ва унда хўжаликнинг имкониятлари ҳисобга олинмагандир. Асло бундай эмас.

Гап колхоз раҳбарлари графикка ҳар куни «тузатишлар» киритишларидадир. Ахир, бу графикни раҳбариятнинг ўзи тузиб, тасдиқлаган-ку? Табиийки, графикда интизом бўлиши қаттиқ талаб қилинади. Хўжаликда эса бундай интизом етишмайди.

Ўзингиз бир ўйлаб кўринг. Совхоз уруғлик пахта теримига кунига энг камида 400 кишини чиқариши мумкин. Ҳозир эса далада икки баравар кам одам ишламоқда. Буни қарангки, уларнинг ҳар бири 17—20 килограммдан пахта термоқда! Ҳолбуки, гап четдан жалб этилганлар хусусида эмас, хўжалик ходимларининг ўзлари тўғрисида бораётир.

Эрталаб соат ўнгача далада ҳеч ким кўринмайди. Ҳар бир дақиқа ғанимат бўлган айни йиғим-терим палласида шундай иш тутилмоқда. Пахта тушга яқин хирмонга топширилади. Кейин эса... Кечгача чойхўрлик.

Совхознинг А. Мамадиёров мудирлик қилаётган 5-бўлимида ишлар тахминан ана шундай «ташкил» этилган. Бу ерда уруғлик пахта майдонларига бириктириб қўйилган 50 теримчининг учдан бири ҳам далага чиқаётгани йўқ. Шунда ҳам улар кунига бир этакдан пахта териб, «Отни қамчилаб қолишади». Вақт нега бунчалик зое ўтказилаётганлиги сабабини кимдан сўрашни ҳам билмайсан, киши. Далада ҳисобчидан бошқа раҳбар йўқ.

Ҳамма гап шундаки, хўжаликда пахта теримига тайёргарлик кўриш ҳақида баландпарвоз сўзлар айтилди-ю, тузукроқ тайёргарлик кўриш унутиб қўйилди. Бу ерда ҳатто социалистик мусобақа шартлари ишлаб чиқилмаган, беш кунлик якунлари чиқарилмаяпти, меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги системасидан одамлар хабардор қилинмаган. Бунинг устига, биронта ҳам дала шийпонида ошхона ишламаяпти. Теримчилар анча вақт сарфлаб, уйларига бориб овқатланиб келмоқдалар.

Хўш, хўжаликда ишни ўзибўларчиликка ташлаб қўйган кишилар нимага умид боғламоқдалар?

Г. ОГОРОДОВ,
ЎзТАГ мухбири.
Сирдарё области.

• Маданият арбоблари минбари

ИШ БИЛАН, ИЖОД БИЛАН

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ,
СССР халқ артисти

Ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда тарихий воқеа бўлган XIX Бутуниттифоқ партия конференциясидан қайтганимдан сўнг жуда кўп учрашувларда иштирок этдим. Қишлоқларга чиқдим. Тарихий анжуман аҳамиятини, унинг улуғвор даъватларини замондошларим даврасида фахр-ифтихор билан таъкидларканман, янада олға силжишимиз йўлида ҳал этилиши керак бўлган баъзи муаммоларни ҳам сўзладим.

Маълумки, мамлакатимизда, қолаверса, бутун жаҳонда Ўзбекистон деганда пахта, пахта деганда биринчи навбатда Ўзбекистон тушунилади. Шу пахтамиз, яъни «оқ олтин»имиз туфайли қардошлар ўртасида дўстлигимиз мустаҳкамланмоқда, бойлигимиз ортмоқда. Республикамизнинг ифтихори пахтадир, деган шаън сўзларини даврдошларимиз ҳамиша фахр билан, қувонч билан айтадилар. Табиат инъом этган об-ҳавомиз ҳам пахтага мослашган. Пахтакорлик касби бизга ота-боболаримиздан мерос. Унинг машаққатлари ҳам беқиёс. Халқимиз йил — ўн икки ой тер тўкишга кўниккан. Негаки, у, роҳат машаққат остида, деган эзгу ҳақиқатга ишониб яшайди, меҳнат қилади.

Ҳозир пахта нархини ошириш ҳақида кўп гапирилмоқда. Бу ҳақда конференцияда, колхозчиларнинг Бутуниттифоқ қурултойида умидбахш сўзлар янграганини биламиз. Яқинда Марказий телевидение кўрсатувларидан бирида Иваново шаҳар тўқимачилик комбинатида ишлаб чиқарилаётган бир метр сатин беш сўм атрофида сотилаётганини айтишди. Ўша қимматбаҳо сатин бизнинг пахтамиз маҳсулоти! Янгийўл районидаги Калинин номли колхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи Тожихон Ҳамробекова бир делегат сифатида пахтанинг нархини кўтариш тўғрисида куюниб гапирди. Ҳатто уч ой меҳнат сарфлаб етиштирган карамга пахтага нисбатан бир неча бор юқори ҳақ тўланаётганини айтганида, ўйланиб қолдим. Бизнингча, бу масала пишиб етилди, фақат уни ҳал этиш қолди.

Модомики, қайта қуриш кетаётган экан, ҳали кўп масалалар қайта кўрилади. Айниқса, ерни заҳарлаш борасидаги «тажриба»нинг олдини олиш зарурлиги айтилмоқда. Тўғри, шундай қилмасак, ернигина эмас, ўзимизни, ҳатто авлодларимизни ҳам заҳарлаб қўйишимиз мумкин. Ҳозир кўпгина районлар ерни ўз ҳолига қайтаришга киришган. Украина, Белоруссия томонларда химикатларсиз юқори ҳосил олмоқдалар.

Бутуниттифоқ партия конференциясида ёшлар ҳақида алоҳида тўхтаб ўтилди. Дарҳақиқат, ёшлар келажагимиз, улар ҳақида кўпроқ қайғуришимиз лозим. Аммо муаммолар йўқ эмас. Масалан, мактаб ислоҳоти ҳақида қарор қабул қилинганига қарийб беш йил бўляпти. Лекин бу соҳадаги ишларимиз кўнгилдагидек эмас. Гарчи кўп ишлар амалга оширилган бўлса ҳам, уларни қарор талаблари даражасида, деб айтолмаймиз. Айниқса, қишлоқ мактабларида аҳвол ёмон, аниқроғи, эскича: болаларнинг илм даражаси паст, ҳанузгача улар дала ишларига жалб қилинади. Мактабда дарс программалари ўз вақтида, пухта ўтилмайди. Муаллимлар ўз малакаларини янада ошириш тўғрисида етарлича қайғурмайдилар. Баъзи мактаб бинолари умуман қаровсиз, синфхоналар етишмайди. Шу ўринда конференцияда биз билан қатнашган ўқитувчи (Калинин районидаги К. Маркс номли мактаб) Жамила Хўжаеванинг «Ҳамон болаларни икки сменада ўқитяпмиз, олти ёшлик болаларни мактабга жалб этиш учун ҳеч қандай имкониятимиз йўқ», деган сўзлари ёдимга келади.

Мени ташвишлантираётган яна бир нарса — ўрта маълумот эгаси бўлиб, бошини қаёққа уришни билолмай юрган ўсмир йигит-қизлар аҳволи. Ахир, уларнинг ҳаммаси бирдай олий ўқув юртига кира олмайди-ку? Бундай бўлиши мумкин ҳам эмас. Демак, ёшларни ишчи-деҳқонларимиз ўрнини босадиган кадрлар қилиб ҳам тарбиялашимиз керак. Жамиятимизда ҳар бир касбнинг ўз қадр-қиммати, ўрни етарли экан, демак, мактаб партасидаёқ турли касбларга болаларда ҳавас уйғотмоқ, шунга тайёрлаб бормоқ лозим. Афсуски, бизнинг мактабларимизда бу масалага кутилганидек эътибор берилмайди.

Тўғри, шахсан ўзим кўпгина районларда мактаб бригадалари тузилганлигидан ва улар яхши натижаларга эришаётганидан хабардорман. Бироқ, бу фактлар саноқли. Хўп, қишлоқларимизда бу масалани ҳал этса бўлади, дейлик. Шаҳарларда-чи? Ёшлар завод ва фабрикаларга бориб кўнгилдагидек касб ўргана оладиларми? Йўқ. Эсимда: завод-фабрикаларнинг баъзилари ўз ташаббуслари билан яқин мактаб ўқувчиларини оталиққа олиб уларни ҳунар эгаллашга даъват этдилар, зарур ёрдамни беришга интилдилар. Аммо, натижа кўнгилдагидек чиқмади. Хулоса шу бўлдики, мактабнинг ўзида база бўлмас экан, бу ишни қониқарли йўлга қўйиб бўлмайди. Бу жуда катта ва зарур муаммо. Фақатгина республика ҳукумати ҳал этиши мумкин бўлган жиддий проблемадир. Ҳозирғача бу қоғозда қолиб келмоқда.

Яқинда, «Ўзбекфильм» киностудияси иши билан Ўзбекистон районининг маркази Яйпанда бир неча кун бўлиб қайтдим. Беиш юрган ёшлар ҳар қадамда учради. Айниқса, ишга иштиёқманд, аммо қаерда ишлашни билмай юрган қизларни кўрганимда ачиндим. Қизиққанимда, уларни жалб этмоқ учун муассаса етишмаслигини айтишди. Ҳунар, ҳунардан унар, дейди халқимиз. Бир йигитта қирқ ҳунар оз, деган мақолни ҳам биламиз. Ҳар ҳолда бу мақоллар аёллар, қизлар фақат уйда ўтирган вақтда айтилмагандир. Эндиликда йигит-қизлар учун қирқ ҳунар оз, деб айтган бўлардим. Ҳозир ҳунармандлар иши юришган давр. Ҳунарлининг қўли мисли кўрилмаган даражада гул бўлган замон. Ойига 300-400 сўм маош олиб фаровон ҳаёт кечираётган ҳунар эгаларига ҳавас қиламан. Институтларни битирган олий маълумотли мутахассисларнинг орасида шундай ойликдор одамлар кўп эмас-ку!

Неча йилдирки, Тошкент тўқимачилик комбинатида ишчи кучи етишмайди. Нега энди институтларга киролмай юрган йигит-қизларни шу комбинатга ишга жалб этиш мумкин эмас? Балки, келгусида тўқимачилик институтларига ишда намуна кўрсатганлар, илғорлар олинадиган бўлар. Худди шундай тажриба медицина институтларида қўлланилаётгани бугунги кунда барчага аён. Бевосита соғлиқни сақлаш муассаларида ишлайдиган ёшлар институтларга қабул қилиняпти. Шунга ўхшаш имтиёзлар йигит-қизларни меҳнатга ўргатган бўларди, деб ўйлайман.

Мен мана шу муаммолар ҳақида ўйлаганимда, бугунги матбуот ҳақида ҳам фикр юритгим келади. Тўғри, партия ва ҳукуматимиз даъватлари туфайли, демократия ва ошкоралик шарофати билан кейинги вақтларда ўқувчилар тилига, дилига тушган, кенг қамровли мақолалар кўпайди. Лекин баъзи газета ва журналларимиз «шов-шувчилик» касалига бериляпти. Натижада улар кўтариши мумкин бўлган, халқ назарига ҳавола этиб, ҳал этиши керак бўлган жуда кўп муҳим масалалар четда қолиб кетмоқда.

Республикамиз матбуотида «ошкоралик» деб баъзи ортиқча гаплар айтиб юборилди. Иқрор бўлишимиз керак. Катта ёзувчиларимиз ҳам публицистикага берилиб кетдилар. Бу балки ҳозирги кун талабидир, бироқ бадиий ижоднинг бошқа жанрлари ҳам бор-ку. Шундай долзарб кунларда, катта, забардаст, халқни илҳомлантириб, эзгуликка етаклайдиган бадиий полотнолар юзага келмаяпти. Биз, санъаткорлар драматургияда ана шундай йирик асарлар кутяпмиз. Гарчи, бу ҳақда биз кўп марта айтиб ўтган бўлсак ҳам, давр тақозоси билан яна такрорлашга мажбурмиз.

Ҳаёт адабиёт ва санъатдан қайта қуришда байроқдорлик қилишни талаб этмоқда. Қайта қуриш гап билан эмас, иш билан, ижод, изланиш билан амалга ошади. Бу ўзига хос инқилобий ҳаракат тўқнашувларга дуч келмоқда. Бу тўқнашувларда ғолиб чиқаётганлар абадий музаффар инсонлардир.

Қайта қуриш ишига ҳамма бирдай бош қўшмас экан, олға силжиб бўлмайди. Мен В. И. Ленин ролининг ижрочиси сифатида шу темага ниҳоятда ташнаман. Ўзбек драматургиясида доҳий мавзуига қўл урилмаганига 30 йилдан ошди, аммо ҳамон силжиш юз бермаяпти. Модомики, В. И. Ленин ва Шарқ масаласи, темаси биз учун муҳим экан, шу мавзуда кўплаб саҳна асарлари яратса бўлади. Иваново шаҳри тўқимачилари билан бўлган учрашувда менга бир воқеани ҳикоя қилиб беришган эди. Йигирманчи йилда улар учун хом ашё бўлган пахта етишмай қолади. Тўқимачилар қийналганидан доҳийга мурожаат этишади. В. И. Ленин Туркистондан пахта келтириш чораларини кўрган. Мирзачўлни ўзлаштириш ишларига 50 миллион сўм ажратиш фикри балки ана шу воқеадан кейин юзага келгандир. Ўтган йили тўқимачилар шаҳрида бўлганимизда рамзий бир эмблемага дуч келдик. Бир томонда пахтакор, иккинчи бир томон тўқувчи, бирининг қўлида пахта, иккинчисида мато. Бу, ахир, дўстлигимиз рамзи-ку!

Ўзбек театр санъати лениннномаси намуналарининг кўпайишига Иваново воқеаларига ўхшаш фактлар хизмат қилмайдими?

Театрларимиз инқилобий давр шарофати туфайли оқланган, ўзимизга қайтарилган репрессиялар қурбонлари ҳақида ҳикоя қилувчи асарларни ҳам кутмоқда.

Булар менинг оддий бир коммунист, гражданин, қолаверса, санъаткор сифатидаги фикр-мулоҳазаларим. Лекин ҳаммасини бир мақсад — қайта қуриш даъватига хизмат этиш нияти билан қоғозга туширдим.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ВЭФ-260-СИГМА» МАГНИТОЛАСИ ЁРДАМИДА

ИСТАГАН ДАҚИҚАНГИЗДА

СЕВИМЛИ ИЖРОЧИЛАРИНГИЗНИНГ ОВОЗЛАРИНИ ЭШИТИШИНГИЗ МУМКИН

«ВЭФ-260-СИГМА» МАГНИТОЛАСИ — бу кассетали магнитофон бўлиб, унинг ҳар хил тўлқинли тўққиз диапазонли радиоприёмниги ҳам бор. Бу радиоприёмник узоқ, иккита ўрта, бир ультрақисқа тўлқинларда ва бешта қисқа тўлқинли диапазонларда ишлайди.

Ҳар қандай радиоэшиттиришни ўша заҳотиёқ магнитофонга ёзиб олиш мумкин. Шовқиндан ҳимоя қилувчи қурилма приёмникдан овознинг сифатли ёзиб олинишини таъминлайди.

Магнитоланинг товуши юқори ва паст частоталар бўйича алоҳида-алоҳида созланади.

Магнитоланинг чиройли корпуси декоратив пластмассадан ишланган, металл билан ҳошияланган. Созлагичида чироқ ёниб, шкалаларни ёритиб туриши приёмникдан қоронғида ҳам фойдаланиш имконини беради.

Магнитофоннинг озиқланиши универсалдир. У «373» номерли 6 та батарейкадан ёки созлагич-тўғрилагич орқали ўзгарувчан ток тармоғидан озиқланади.

Баҳоси — 270 сўм.

«ОРБИТА» БОШҚАРМАСИ.
«ГЛАВКООПИНФОРМРЕКЛАМА».

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги

УРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ

КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА

ҚУЙИДАГИ ЛАВОЗИМЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлари: 1-ички касалликлар, юқумли касалликлар, тери-таносил касалликлари;

тери-таносил касалликлари бўйича **профессор;**

доцентлар: 2-хирургия касалликлари, ички касалликлар, 1-болалар касалликлар кириш курси, патологик физиология, топографик анатомия ёрдамида оператив хирургия, умумий ва биоорганик химия, 2-болалар хирургияси, микробиология, илмий коммунизм, фармакология, сил касаллиги, 2-болалар касалликлари кириш курси, 1-поликлиника тайёргарлиги;

катта ўқитувчилар: жисмоний тарбия (2), рус тили (0,5), медицина ва биологик физика, патологик физиология, фалсафа (2);

ассистентлар: психиатрия, сил касаллиги (3), акушерлик ва гинекология (2), физиотерапия (2), 1-болалар хирургияси, 2-болалар хирургияси (2), 1-поликлиника тайёргарлиги (2), 2-поликлиника тайёргарлиги, юқумли касалликлар, 2-ички касалликлар, 1-болалар касалликлари кириш курси, 1-болалар касалликлари, 2-болалар касалликлари, фармакология (2), патологик физиология, нормал физиология, гистология, умумий ва биоорганик химия (2), микробиология (2), 2-болалар касалликлари кириш курси, биохимия, 1-хирургия касалликлари;

ҚУЙИДАГИ ЛАВОЗИМЛАРГА

ўқитувчилар: фалсафа, КПСС тарихи, жисмоний тарбия (3), чет тили, рус тили (3), медицина биологияси (2), медицина ва биологик, физика (1,5).

КОНКУРС МУДДАТИ — 28 ОКТЯБРГАЧА.

Адрес: Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-уй (156, 165-автобусларнинг «САМПИ» бекати).

КИТОБ БАЙРАМИ

Ўзбекистон маданияти кунлари рамкасида Тожикистон ССРда «Китоб байрами» бўлиб ўтди. Унда Тошкент область китоб савдосининг ходимлари иштирок этдилар. Қардош республика китобхонлари учун қарийб 400 номда ҳар хил темадаги адабиётлар келтирилди. Ўзбек ва рус тилларида нашр этилган китобларни тожикистонлик ўқувчилар катта қизиқиш билан кутиб олишди. Ленинобод ва Нов шаҳарларида янги китоб магазинлари очилди. Бу ерда Ўзбекистон нашриётларида чоп қилинган рус ва ўзбек тилидаги китоблар савдо қилина бошлади. Магазинлар Ўзбекистон Китоб савдоси бирлашмасининг Тошкент область бўлими томонидан мунтазам равишда янги китоблар билан тўлдирилиб борилади.

Суратларда: «Китоб байрами» очилиши пайтида Ленинободдаги янги китоб магазинининг умумий кўриниши. 2. Магазин залида. 3. Китоб ярмаркаси давом этмоқда.

А. ЗУФАРОВ фотолари.

• Спорт

ОЛИМПИАДА УМИДЛАРИ

Тошкентлик эркин кураш усталари Арсен Фадзаев билан Махарбек Хадарцевларнинг ёзги Олимпиада ўйинларида зафар қучиши ёшларни беҳад руҳлантириб юборди. Тошкентда ёш динамочилар ўртасида ўтказилаётган республика биринчилиги қатнашчилари беллашувларни кўтаринки руҳда ўтказдилар. Улар мусобақада ғалаба қозониб, Олимпиада чемпиони бўлган Махарбекни қутлашига интиқ эдилар. Динамочилар чемпион шарафига бағишлаб анъанавий равишда «Олимпиада умидлари» мусобақасини ўтказишга аҳд қилишди. Шунингдек, республика олий спорт маҳорати мактаби талабалари ҳам ана шундай шиор остида мусобақа ўтказишмоқчи. Боиси Арсен Фадзаев дастлабки беллашув ва маҳорат йўлини ана шу мактабдан бошлаган. Ўйлаймизки тошкентлик Олимпиада ғолибларининг издошлари кўпайиб боради.

БИРИНЧИ ЛИГА:

КУРАШ КЕСКИНЛАШМОҚДА

Мамлакат чемпионатининг 38-тур ўйинлари ўтказилди. Бу сафар чемпионат пешқадамларидан «Помир» ва «Пахтакор» командалари дам олишди. Кўпдан бери мавқеини мустаҳкамлаб, иккинчи ўринда ўрнашиб олиш ва олий лигага бериладиган йўлланмадан бирига эга бўлишга интилаётган коллективлар бу гал очколарини бойитишга уринишди. «Ротор» футболчилари сафарда «Заря» коллективи билан ўйнаб (1:0), очколарини 47 тага, жами ғалабаларини 21 тага етказиб, асосий даъвогар эканликларини яна бир бор намойиш этишди. «Гурия» командаси эса «Даугава» футболчиларини қабул қилиб (4:0), очколарини 45 та қилиб олишди. Пойтахт армиячилари эса спартакчилар меҳмони бўлиб (2:1), улар ҳам 45 та очко тўплашди. Шундай қилиб «Гурия» «Пахтакор» ва ЦСКА коллективлари баравар очко билан иккинчи ўринга талабгорлик қилишмоқда. Пахтакорчилар навбатдаги учрашувни «Котайк» майдонида ўтказадилар.

• Гиёҳвандлик — жирканч иллат

ҚИММАТГА ТУШГАН САФАР

АВТОИНСПЕКТОРНИНГ ҲУШЁРЛИГИ УЧ РЕСПУБЛИКА ОША ТУРМАНИСТОНГА КЎКНОР ОЛИБ БОРАЁТГАН ШАХСНИ ҚЎЛГА ОЛИШГА ИМКОН БЕРДИ

Йўл назорати хизматининг автоинспектори Раҳмат Аҳмедов шу йилнинг 1 июлида одатдаги навбатчиликка киришар экан, бу кун унинг учун воқеаларга бой бўлишини ўйламаган эди. Эрта тонгдан у Бухоро — Чоржўй йўлининг Свердлов райони маркази яқинидаги ГАИ постида туриб, транспорт воситалари ҳаракатини ҳушёрлик билан кузата бошлади.

Кун чошгоҳлаб қолганида Бухоро томонидаги муюлишдан катта тезликда елиб чиққан қизил мотоцикл унинг диққатини тортди. Мотоциклнинг номер белгиси кўринмас, ҳайдовчининг важоҳати ҳам яхшиликдан дарак бермасди.

Автоинспектор шартта йўлнинг ўртасига чиқиб, ҳайдовчига тўхташ ҳақида белги берди. Мотоциклчи истар-истамас йўл ёқасига келиб тўхтар экан, «Келиб-келиб уйимга бир қадам қолганида тўхтатишганини қаранг-а», дея ижирғаниб қўйди. У оҳиста қадамлар билан ёнига яқинлашаётган автоинспекторга боқиб, «Барибир бу овсар ҳеч нарсани сезмайди», деган фикр билан қақшаган асабларини тинчитишга уринди.

Милиция ходими мотоциклчидан ҳужжатларини сўради. У ҳайдовчи узатган гувоҳнома ва мотоциклнинг техник паспорти билан танишар экан, зимдан мотоциклчи ўзини қандай тутишини кузатди. Негадир унинг қовоқлари салқиган, бежо кўзларини автоинспектордан олиб қочишга интиларди. Ҳужжатларини қайтариб олиш пайтида эса бармоқлари титраб, ички ҳаяжонини ошкор қилди.

— Мотоциклнинг номери қани, — дабдурустдан сўраб қолди автоинспектор.

— Сими узилиб қолди, мана бу ерга солиб қўйдим, — дея саросималик билан рулга осилган сумкасини титкилай бошлади ҳайдовчи. У шошиб номер тахтачасини чиқарар экан, сумка тагидаги шилдироқ қоғознинг бир чети йиртилиб, атрофга бадбўй ҳид таралди. Бу қуритилган кўкнор ҳиди эди.

Шу заҳотиёқ ички ишлар органларининг мутасадди ходимларига телефон қилинди, постдаги навбатчи инспектор Бафо Қурбонов ва бир неча гувоҳлар иштирокида тегишли акт тузилиб, қоғозга ўроғлик 300 граммга яқин яшил тусдаги модда текшириш учун суд-медицина экспертизасига юборилди.

Мотоцикл вақтинча сақланадиган бинога олиб кирилаётганда, кимдир ёнғин хавфсизлиги мақсадида унинг орқа ўриндиғига боғланган канистрнинг бензинини бўшатишни таклиф қилди. Канистрнинг оғзидан бензин эмас, яна ўша бадбўй оч-яшил порошок оқиб кела бошлади.

«Чарджоуагропромстрой» трестининг 20-ихтисослаштирилган кўчма механизациялашган колоннаси бульдозерчиси Василий Диков бу оч-яшил бадбўй моддага етиш учун озмунча машаққат чеккани йўқ. Қирғизистон тоғларида ёввойи кўкнор айни гуллаган бир пайтда ўз ҳисобига отпуска сўраб, раҳбарларга берган аризасига рад жавобини олгач, Молдавияда яшайдиган опаси оғир касаллиги тўғрисидаги мактубни кўрсатиб бошлиқларнинг кўнглини юмшатди. Улар ўз ҳисобидан ўн кунлик отпуска бергач, мотоциклига миниб Молдавиядан тескари томонга елиб кетди. У уч кеча-кундуз, ора-сирада йўл ёқаларидаги дарахтзорларда ётиб ухлаб, кўз остига олган жойга етиб келди.

В. Диков тўрт кун тиним билмай ёввойи ўсимликни терди, уни офтобда қуритиб, эринмасдан элакдан ўтказди. Кейин «қимматли» модданинг бир гардини ҳам ерга тўкмай, яп-янги канистрга солди. Модданинг бир қисмини эса йўлда керак бўлиб қолар, деган хаёл билан шилдироқ қоғозга ўраб сумкасига солди. Бу бепарволиги унга қимматга тушишини у ҳали билмасди.

Василий Диков Чоржўйга қайтиш учун Қирғизистон, Қозоғистон, Ўзбекистон йўлларидаги ўнлаб ГАИ постларининг олдидан елиб ўтди. Аммо якка мотоциклчига ҳеч ким эътибор қилмади. Минглаб километрни босиб ўтиб отпускасининг сўнгги куни она шаҳрига атиги 115 километр масофа қолганида автоинспектор Р. Аҳмедовнинг ҳушёрлиги туфайли гиёҳванд қўлга олинди.

Оғу излаб узоққа қилган сафари В. Диковга қимматга тушди. Яқинда Свердлов район суди Василий Диковни наркотик моддаларни ташишда айблаб, Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 216—6 моддасининг биринчи қисмига кўра қаттиқ режимдаги ахлоқ тузатиш колониясида икки йиллик қамоқ муддатига ҳукм қилди. Афсуски, суд унинг кўкнори нима мақсадда олиб келаётганини аниқлай олмади. Унинг айтишига кўра, у олти йилдан буён гиёҳвандлик дардига мубтало бўлган экан. Лекин, ўтказилган лаборатория текширишлари унинг соппа-соғ эканлигини кўрсатди. Бошқа гиёҳвандлар каби у Чоржўйдаги наркологик диспансер ҳисобида ҳам турмас экан. У Қирғизистондан олиб келган деярли икки килограммлик кўкнор билан эса тўрт юз кишини гуёҳвандлик дардига мубтало қилиши мумкин эди.

Василий Диков областда гиёҳвандликка алоқадор жиноятлар билан қўлга тушган ягона шахс эмас. Шу йилнинг май ойида Ҳ. Иброҳимов, С. Мирзаҳайдаров, С. Воробьев ҳам жиноят устида қўлга олиндилар. Тўқимачилик район халқ суди уларни ҳам қилмишига яраша жазолади.

Лекин кейинги пайтда область ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари жамоатчилик кучига таяниб, асосий эътиборни жиноятлар сонини камайтиришга қаратишмоқда. Жазо чоралари билан эса бундай натижага эришиш қийин. Асосий куч-ғайрат меҳнат коллективларида, аҳоли истиқомат жойларида гиёҳвандликнинг зарарли оқибатлари тўғрисида тушунтириш ишлари олиб боришга қаратилмоқда. Бунинг натижалари ҳозирданоқ кўзга ташланмоқда. Шу йилнинг саккиз ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан областда гиёҳвандликка алоқадор жиноятлар сони 26 процентга қисқарди.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлари: жиноят ҳуқуқи, биохимия;

профессорлар: тарих факультетининг КПСС тарихи (0,75), гражданлик процесси, функционал анализ, гражданлик ва хўжалик ҳуқуқи.

Конкурс муддати 30 октябргача.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Олий ўқув юртлари шаҳарчаси, маъмурий бино, 6-қават, 63-хона, кадрлар бўлими. Телефон: 46-54-64.

Корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари диққатига!

«АТТРАКЦИОН» КООПЕРАТИВИ

«ВОДНИЕ ГОРКИ» аттракционини тайёрлаш ва монтаж қилиш учун

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қуйидаги телефонлар бўйича мурожаат қилинсин: 34-78-27, 32-12-20.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия комитети, жамоат ташкилотлари ҳамда ўзбек адабиёти кафедрасининг коллективи шу кафедра доценти, филология фанлари кандидати А. Рашидовга рафиқаси

Шарваной РАШИДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг республика радиоси коллективи қишлоқ хўжалик эшиттиришлари бош редакциясининг бўлим мудири М. Мусаевга ўғли

Собир МУСАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

11 ОКТЯБРЬ, СЕШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — Мактаб ўқувчиларининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. П. В. Балабуев билан учрашуви. 9.50 — «Нон азиз». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. Танаффусда ва 16.00 — Янгиликлар 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Фортепьяно ва оркестр учун 22-концерт. 16.55 — Марий телевидени студиясининг программаси. 17.55 — Сиз яратган боғ. 18.25 — Ҳужжатли фильм. 19.10 — Шеърият лаҳзалари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Кузьмичев сабоқлари. 19.55 — Орган залида. 20.15 — «Нон азиз». Бадиий фильм, 6-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Эфирда музика.

МТ-I. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 10.05 — Француз тили. 11.05 — Уй академияси. 11.35 — Биология. 11.55 — Илмий-оммабоп фильм. 12.05 — Француз тили. 12.55 — «Тўлов». Бадиий фильм. 14.20 — Ҳужжатли фильм. 15.10 — Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. 16.15 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 17.15 ва 18.20 — Янгиликлар. 18.25 — Музикали киоск. 18.55 — «Машенька» Телеспектакль. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Интонация. 20.55 — Олатов жилолари. — 21.20 Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — »Арсен ҳақида қўшиқ» Бадиий фильм. 1-серия. 23.20 — 1988 йил қўшиқлари. 23.35 — Футбол. «Торпедо» — «Спартак», «Динамо» — «Днепр» 02.00 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.30 — «Ойни этак билан ёпиб бўлмас». Бадиий фильм, 2-серия. 17.30 — Химия. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Давлат манфаати. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.20 — Тил — маданият кўзгуси. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерти. 21.30 — Время. 22.05— Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Долзарб дамлар қадри. 22.35 — Саҳна усталари Е. Бобожонов.

ЎзТВ-II. 19.35 — АҚШда информатика. 20.10 — «Балоғатга етмаганлар». Бадиий фильм. Душанба. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15. — Омад Сизга ёр бўлсин, пахтакорлар!

РАДИО

Биринчи программа. 8.30 — Лирик концерт. 9.30 — С. Раҳмонова куйлайди. 9.45 — Катталарга болалар ҳақида. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — А. Саидов. «Қайтиш». Повестдан парча. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — Қишлоқ хўжалик ходимлари, Сизлар учун. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — «Пахтаой». Поэма асосида радинсценировка. 15.50 — Партиявий иш шакл ва услубларнинг янгиланиши. 16.20 —Музикали радиокўпрок. 18.15 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 18.30 — С. Юдаков, М. Бурхонов ва Д. Зокиров романслари. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 20.50 — Чолғу куйлари. 21.10 — Пахтакорлар учун концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 11025. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 233. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12